

RASMUSSEN, P.

Kalevi poeg, Estlands nationalhelt

Kjøbenhavn : C.A. Topp
1878

EOD – Millions of books just a mouse click away! In more than 10 European countries!

Thank you for choosing EOD!

European libraries are hosting millions of books from the 15th to the 20th century. All these books have now become available as eBooks – just a mouse click away. Search the online catalogue of a library from the eBooks on Demand (EOD) network and order the book as an eBook from all over the world – 24 hours a day, 7 days a week. The book will be digitised and made accessible to you as an eBook.

Enjoy your EOD eBook!

- Get the look and feel of the original book!
- Use your standard software to read the eBook on-screen, zoom in to the image or just simply navigate through the book
- *Search & Find:* Use the full-text search of individual terms
- *Copy & Paste Text and Images:* Copy images and parts of the text to other applications (e.g. word processor)

Terms and Conditions

With the usage of the EOD service, you accept the Terms and Conditions provided by the library owning the book. EOD provides access to digitized documents strictly for personal, non-commercial purposes. For any other purpose, please contact the library.

- Terms and Conditions in English: <http://books2ebooks.eu/odm/html/utl/en/agb.html>
- Terms and Conditions in Estonian: <http://books2ebooks.eu/odm/html/utl/et/agb.html>

More eBooks

Already a dozen libraries in more than 10 European countries offer this service.

More information is available at <http://books2ebooks.eu>

FOLKESAGN FRA ØSTERSØENS BREDDER.

KALEVI POEG,

ESTLANDS NATIONALHELT.

FORTALT

AF

P. RASMUSSEN.

CAND. JURIS.

KJØBENHAVN.

C. A. JOPP'S FORLAG.

1873.

C. A. Topp's Forlag:

STICA

-4500

BLOMSTERHAVEN.

En Anvisning

til at anlægge og vedligeholde Haver, samt til Blomsters Cultur og Behandling.

Af

H. Jäger.

Oversat af H. G. Bønnelycke.

Pris cartonneret 2 Kr. 75 Ø.

Af Pressens Udtalelser om denne Bog anføres følgende af „*Berl. Tidende*“:

„Enhver Blomsterelsker, der ønsker at holde sin Have i en smuk Stand og selv vil dyrke de Blomster, der udfordres dertil, vil i denne Bog finde en Anviisning til, hvorledes en Have bør anlægges og vedligeholdes, for at et rigt Blomsterflor kan udfolde sig. Bogen henvender sig navnlig til dem, der selv ville sysle i deres Haver, selv plante og fremelske de Blomster, de sætte Priis paa. Der er givet en noiagtig Beskrivelse af hver enkelt Blomst, dens Cultur, Valget af det bedste Frø, den hensigtsmæssigste Tid for Saaningen og overhovedet for Alt hvad der vedrører Blomstens Røgt og Pleie. Uagtet naturligviis ikke alle Haveblomster have kunnet medtages, vil der ikke savnes nogen af de Blomster, der kunne give en Have det skønne Præg, som enhver Blomsterven sætter saa stor Priis paa, navnlig naar det er hans eget Værk. Der gives tillige Anviisning til Anlæg af Mistbænke, hvori Yndlingsblomsterne kunne overvintres, og ved at følge det givne Vink ville Fiendomsbesiddere paa Landet kunne indvinde et ikke ubetydeligt pecuniært Udbytte af deres Blomsterdyrkning. Bogen er forsynet med Registre, som gjør det let at finde hvad man søger, og Oversættelsen er besørget med Omhu.“

FOLKESAGN FRA ØSTERSØENS BREDDER.

KALEVI POEG,

ESTLANDS NATIONALHELT.

FORTALT

AF

P. RASMUSSEN,

CAND. JURIS.

KJØBENHAVN.

C. A. TOPP'S FORLAG.

1878.

Forord.

Kalevi Poëg eller **Kalevs Sön** er Estlændernes egenlige Nationalhelt. Fra Slægt til Slægt have Sagnene om ham levet paa Folkets Læber lige fra den hedenske Tid. I Sange, der ligesom vore Kæmpeviser bleve sungne af gamle og unge, ved festlige Lejligheder saa vel som til Hverdags Brug i Familjens snævre Kreds gik Sagnene i Arv fra den ene Slægt til den anden. Det var dog især Kvinderne, som med Forkjærlighed foredrog disse stemningsrige, tungsindige Sange, og endnu for et Par Menneskealdre siden levede der en saadan kvindelig Rhapsodist, Kreusse Liso, som i den Grad skal have forstaaet at fængsle sine Tilhørere, at disse snart græd, snart lo, naar hun sang for dem om Kong Kalevs stærke Sön.

Men vor Tid er ikke gunstig for den Slags digteriske Fortidslevningers Liv, og disse Sagn vilde derfor næppe have overlevet den nulevende Slægt, hvis ikke det »lærde estlandske Selskab« i Dorpat med stor Udholdenhed havde arbejdet paa at samle de Rester, der endnu leve paa Folkemunde omkring i Landet. Estlænderen Dr. Kreutzwald har søgt at sammenmelte disse spredte Levninger til et stort Epos i 20

Sange i det estlandske Sprog, kaldet »Kalevi Poëg«. Disse estlandske Folkeviser frembyde en ikke ringe Lighed med vore Eddaer, navnlig den yngre, og Kalevi Poëgs storslaaede Naivetet minder stærkt om Guden Thor. Ligeledes vise de flere Berøringspunkter med det finske Kalevala-Digt, men Grundtonen er langt tungsindigere i den estlandske end i den finske Folkedigtning. »Kalevala ligner en frisk Morgen om Vaaren, naar Solskyer sejle hen over den klare Himmel — siger Wilh. Scott i sin træffende Karakteristik i Abhandlungen der königlichen Academie der Wissenschaften zu Berlin — medens Kalevi Poëg er som en Aften sent i Høst, naar Lysets Straaler spille i broget, undertiden fantastisk Farvebrydning.« Dette karakteristiske Tungsind er en Reflex af de sørgelige politiske Tilstande, hvorunder den estlandske Almue har sukket lige fra den Tid, da Landet blev erobret og kristnet af de tyske Riddere. Adels- og Præstevælden har her som andet Steds enedes om at søndertræde al Folkefrihed og al Folkeejendommelighed, og Aaget var kun her saa meget tungere som det tillige var et Fremmedherredømme. At det ikke er lykkedes igjennem saa mange Aarhundreder helt at tilintetgjøre ethvert Spor af folkelig Ejendommelighed er et talende Vidnesbyrd om den stærke nationale Modstandskraft hos den estlandske Folkestamme. For os danske er dette tillige et trøstende historisk Vidnesbyrd, thi hvorfor skulde Tyskerne vel nu være heldigere i deres Undertrykkelsesforsøg lige over for den danske Nationalitet i Sønderjylland, end de have været over for Estlænderne i den 800aarige Kamp?

Den Inderlighed, hvormed Estlænderne have holdt fast ved Sagnene om Kalevi Poëg som en Nationalhelligdom, viser sig ogsaa i, at Fjælde, Bakker, Jordvolde, Søer og rindende Vande i Estland endnu den Dag i Dag bære Navn efter eller ere knyttede til de æventyrlige Bedrifter, der tillægges ham, og saaledes smelte endnu de mythiske Minder fra Folkets Hedenold sammen med Nutidens Liv. Kalevi Poëg er ikke død, siger Folkesagnet, en Gang skal han atter vende tilbage til sit Folk, og han skal da bringe en ny og bedre Tid med til Estland. Det er det samme Messias-Haab, som vort Folkesagn knytter til Holger Danske Personlighed.

Det er nu over sex Aarhundreder siden, at vort Folk under Kong Valdemar Sejer foretog sit bekjendte Korstog til Estland og dér fik det himmelfaldne Danebrog; men skjönt vor Overvægt i disse Egne kun var kortvarig, vil det dog næppe være uden Interesse for os at lære Estlands ejendommelige Heltesagn at kjende, ligesom den Art Sagn jo altid er en kjær Læsning for den opvoxende Slægt.

Med disse Hensyn for Öje har jeg ikke betænkt mig paa her at give en kort prosaisk Fremstilling af hine gamle Folkesanges væsenligste Indhold.

Kjøbenhavn i Juni 1878.

P. Rasmussen.

INDHOLD.

- I. Moderrovet.
 - II. Finlandsfærden: Øpigen. Kampen med Finnemanden.
Sværdet vindes. Vaabensmedens Drab.
 - III. Hjemfærden til Virland.
 - IV. Lodkastningen.
 - V. Kalevi Poëg opdyrker Landet.
 - VI. Striden mellem Mosetroidens Sønner. — Alevi
Poëgs List. — Gangerpiltens Æventyr hos
Troidene. — Kalevi Poëgs Kamp med
Mosetroiden.
 - VII. Kalevi Poëg henter Luftmøens Ring op af
Brönden.
 - VIII. Troidmanden skiller Kalevi Poëg ved hans
Sværd.
 - IX. Kampen med Troidens Sønner.
 - X. Tryllesövn.
 - XI. Færden til Underverdenen.
 - XII. Færden til Verdens Ende. — Sarvik lægges i
Lænker.
 - XIII. Kampen ved Assamalla og Vøhanda. — Sulevi
Poëgs og Alevi Poëgs Død.
 - XIV. Kalevi Poëgs Eneboerliv og Død.
-

FERD. FJELDSØES BOGTRYKKERI.

I.

Moderrøvet.

Halev hed en Mand, han blev af en Ørn baaren gennem Luften fra det fjærne Nordland og sat ned paa Virlands (Estlands) Klippestrand. Der blev han Konge over Landet.

En Dag gik en gammel Kvinde ud i Birkeskoven for at vogte Kvæg. Der fandt hun først en Kylling og siden et Hönseæg. Hun tog begge Dele med hjem til sit Hus, men da hun nogle Dage efter vilde se til dem, var Kyllingen bleven til et saare dejligt Pigebarn, og af Ægget var der kommet en nyfødt saare dejlig Pige. Den gamle opfostrede dem og kaldte den første Salme (Kydskhed), den anden Linda (Fugl). Da de

voxede til, bleve de skjønnere end alle andre Kvinder paa Jorden, og den gyldne Sol, den sølvklare Maane, Himlens Stjærner og mange navnkundige Helte kom for at bejle til de væne Møer. Salme kaarede Nordstjærnen til Husbond, men Linda sagde nej til alle Bejlere.

Kong Kalev kom ogsaa for at bejle til Linda. Da sagde hun: »Dig vil jeg kaare til Husbond.« Og hun fór med ham over vide Snemarker og gennem tætte Fyrreskove til hans Gaard. De levede saare lykkelig sammen, og Linda fødte efterhaanden sin Mand tvende Svenbörn.

En Aften sad Kalev hos sin Hustru og talte med hende om, hvad der skulde ske med Riget, naar han døde. Han ønskede, at Riget skulde forblive udelt, men at Sønnerne skulde kaste Lod om, hvem af dem der skulde være Konge. Kort efter blev han syg. Linda ængstedes saare for sin Mands Liv, tog et Brystspænde, fæstede det til en Snor, lod det svinge rundt og spurgte, om Kalev skulde leve; da stod Spændet plat stille og varslede

saaledes Kalevs Død. Men saa gik hun ud i Ellekrattet, tog en Oldenborre og bød den flyve ud og bringe Tidende tilbage om Udfaldet af hendes Mands Sygdom. Den fløj da i syv Dage og syv Nætter og kom til Solen, som den raadspurgte; men Solen forblev tavs; saa fløj den i andre syv Dage og syv Nætter og kom til Maanen og bad den om Svar, men ogsaa Maanen forblev tavs. Saa mødte Oldenborren tre kloge Mænd, og de gave alle som med én Mund det Svar: »Hvad Tørken har faaet til at visne, hvad Branden har afsvedet, hvad Maanens Lys har bleget, hvad Stjærnens Öje har dødet — det skyder aldrig mere Stængel og sætter aldrig mere friske Skud.« Da Linda fik denne Tidende, var Klev død.

Linda sørgede saare over sin elskede Husbonds Død, og hendes Taarer fløde saa stærkt, at de bleve til en stor Sø. Græsset groede frodigt paa Kalevs Grav, og fra hans Kinder skød der røde Blomster frem, fra hans Öjne Blaaklokker, men för Blomsterne vare visnede fødte Linda et stort og fagert Svenbarn, der

var Faderen saare ligt, og af det fik hun stor Glæde.

Drengen tegnede tidligt til at skulle faa usædvanlige Kræfter. Allerede medens han laa i Svøbet, sprængte han alle Baand, sønderslog Vuggen og krøb ud paa Gulvet, hvor han løb om paa Hænder og Fødder og snart begyndte at kunne gaa. Allerede som ganske lille løb han ned til Stranden og morede sig med at slaa Smut med store flade Stenfliser. Med sin Slynge kastede han store Klippeblokke saa højt op i Luften, at de ikke kunde øjnes; han opstillede vældige Klippestykker som Kegl-er og slog til dem, saa de fløj milevidt bort, og hele Fyrretræer rykkede han op med Rode for at gjøre sig Skier af dem. Allerede som Dreng naaede han en Mands fulde Højde. Han var granvoxen og svær af Lemmer. Først vogtede han sin Moders Kvæg, siden gik han bag Ploven, men han havde mere end ti Mænds Styrke og overgik langt sine to ældre Brødre.

Næppe var Kalev død, før der kom Bejl-ere til Huse trindtom fra for at vinde den

fagre, rige Enke, men hun afviste dem alle og levede kun for at opfostre sin yngste Søn, der var hende den kjæreste. Tilsidst kom en Finnemand og bejlede til Linda. Han kunde raade for Vind og Vejr og var meget kyndig i alle Slags Finnekunster. Han udgav sig for en Frænde af Kalev og var meget paatrængende, men blev afvist lige som alle de andre Bejlere. Herover blev han saare gram i Hu og svór Linda Hævn, men hun lo ad hans Trusler og sagde, at hun havde tre vældige Ørneunger med stærke Næb og Kløer, som nok skulde forstaa at forsvare deres Moder imod hvem det saa skulde være. Saa maatte da Finlands vejrkyndige Troldmand rejse hjem med stor Beskæmmelse, og der hengik mange Aar.

En Dag gik alle tre Brødre ud i Skoven for at jage Elg og Ur og fælde Bjørne. Linda vogtede Hus og Ejendom imens og tænkte paa Kalev. Og hun hængte Kjedlen over Ilden for at have Maden færdig til sine Sønner, naar de kom hjem. Disse gik langt ind i den tætte Fyrreskov med deres tre stærke

Björnehunde Irmí, Armi og Dræberen. Da mødte de en vældig Björn. Irmí jog den, Armi greb den, og Dræberen bed den, men Kalevs yngste Søn kastede den over sine Skuldre for ene at bære den hjem. Saa gik de et Stykke og mødte en stor Ren med vældige Takker, og Irmí jog den, Armi greb den, Dræberen bed den, og Kalevs yngste Søn kastede Dyret over sine Skuldre for ene at bære det hjem. Saa gik de igjen et lille Stykke og traf paa en stor Uroxe. Irmí jog den, Armi greb den, Dræberen bed den, og Kalevs yngste Søn kastede den over sine Skuldre for ene at bære den hjem. Saa kom de fra Skoven ud paa Sletten og mødte en Flok Ulve. Irmí jog dem, Armi greb dem, Dræberen bed dem i snesevis, og Kalevs yngste Søn trak Bælgene af de dræbte Dyr, snørede dem sammen i en Bylt og tog den paa Nakken. Længere frem i Kratskoven sporede de en Flok Ræve, som rædde søgte at undfly, men Irmí jog dem, Armi greb dem, Dræberen bed dem i snesevis, og Kalevs yngste Søn flaaede Bælgene af de dræbte Dyr, snørede

fem Snese Bælge i én Bylt og tog den paa Nakken tilligemed Björnen, Renen, Uroxen og Ulvebælgene. Saa kom de forbi Rugmarkerne og fik Öje paa en Mængde Harer, som satte af Sted i vældige Spring, men Irmi jog dem, Armi greb dem, Dræberen bed dem i snesevis, og Kalevs yngste Søn trak Bælgene af fem Snese og tog dem paa Nakken i en Bylt tilligemed Björnen, Renen, Uroxen, Ulvebælgene og Rævebælgene. Saa toge de deres Madposer frem og holdt Maaltid, og Kalevs yngste stærke Søn bar hele Fangsten hjem.

Men den vejrkyndige Troldmand i Finland havde i mange Aar forgjæves pønset paa Hævn; nu saa' han ved sine Finnekunster, at Sønnerne vare langt borte fra Hjemmet, og skyndte sig at føre sig det til Nytte. Hurtig skød han sit Skib i Søen, skaffede sig gunstig Bør ved sine Finnekunster og satte over Havet (den finske Bugt).

Han trak sit Skib paa Land og listede længe om i Nærheden af Huset. Lydløst som en Kat krøb han frem gjennem Græsset og skjulte sig bag Stenene, til han uset kom

til Husets Dör. Saa brød han ind i Huset, greb fat om Midjen paa Linda, som stod ved Skorstenen og kogte Maden, og førte hende bort med Magt. Forgjæves bad hun ham om Skaansel og satte sig af alle Kræfter til Modværg; ved sine Finnekunster sløvede han hendes Modstand og slæbte hende ned til Stranden. Da paakaldte hun Alfaders (Vana isa's) Hjælp, og strax fór Pikker (Tordenguden) raslende med de malmbeslagne Hjul hen over de høje Jærnsplanker, saa Gnisterne sprudede, og ilede ustandselig frem med Stormvinden og udsendte Lyn paa Lyn af sin vældige højre mod alle Trolde og onde Væsner. Finne- manden styrtede bedøvet om og maatte slippe Linda, som Ukko*) forvandlede til et Fjæld og satte paa Irubjærget ved Reval. Der staar hun endnu, befriet fra alle Jordelivets Sorger,

*) o: Bedstefader. Estlændernes øverste Gud hed Tara eller Vana isa (Alfader) eller Ukko (Bedstefader). Om Linda minder det gamle Lyndanæs ved Reval, hvor Valdemar Sejr landede 1219, og Danebrog efter Sagnet i det paafølgende Slag faldt ned fra Himlen.

og den rejsende, som kommer forbi, blotter derfor ærbødig sit Hoved for Fjældet. Da Finnemanden atter kom til sig selv, var Linda borte, og han maatte gram i Hu sejle til bage til Finland.

Kalevs Sønner vare imidlertid komne til Taras Skov, som endnu kaldes Kongeskoven. Her satte den ældste Broder sig under et Træ og begyndte at synge, og alt som han sang, skinnede Løvtræernes Blade, og Naalene paa Fyretreerne samlede sig i tætte Bundter, Egene fik Olden og Birkene Rakler, og de andre Træer bedækkedes med duftende Blomstersne. Vang, Skov og Hej gave Gjenlyd af de liflige Toner, og Kunglakongens*) Døtre maatte fælde Taarer af Fryd.

Saa gik de ind i Birkeskoven, og her satte den anden Broder sig under en Hægebirk

*) Kungla er et mod nord liggende Land, der ikke kan bestemmes nærmere, men prises i Sang og Sagn for sin Rigdom. Kongen over dette Land kaldes undertiden ogsaa Økongen. Hans rige Døtre holdes for de attraaværdigste af alle Kvinder.

og lod sin Sang lyde af Hjærtens Lyst, og den klang saa lifligt, at Blomsterknopperne sprang ud, og de gyldne Ax modnedes, Æblerne rødmede, Nødderne fik Kjærne, og Kirsebærrene bleve modne og søde. Og alle Höjene trindt om fyldtes af røde Bær og Tuerne i Moserne af Blaabær, og Nøkkerne maatte fælde Taarer.

Saa gik de videre og kom ind i Egeskoven, som var helliget Tara, og her satte Kalevs yngste Søn sig under en mægtig Eg og kvad saare lifligt. Og det frygtsomme Vildt kom fra Birkelunden og Fyrreskoven og samlede sig i Klynger og lyttede til hans Kvad. Skaderne skrege saare stærkt, og Svanerne sang fra Søen, og Lærkerne sloge deres Triller i stærkere Kor, og alle Fugle kvidrede lifligere end nogen Sinde. Men Nattergalen lærte først fra dette Öjeblik de herlige Fløjte-toner, som oplive os i den silde Aftenrøde og i det stille Morgengry. Saa længe han sang, sloge Havets stærke Bølger med kraftigere Slag mod Kysten, Træerne susede, Skyerne skiltes over de grønne Höje, for at ogsaa Himlen kunde lytte til hans Kvad, og Ellekongens

Døtre fældede Taarer og glødede af Kjærlighed til den liflige Sanger.

Da Sønnerne nu kom hjem og fandt Dørene aabne, Arnens Ild udslukt og deres Moder bortført, kaldte de paa hende saa højt, at deres Raab lød over Havet helt ud til Dagø og Øsel; men der kom intet Svar. Og skjönt de søgte, til Nattens tætte Slør lagde sig over Hav og Jord, fandt de intet.

Men den yngste trængte uden Rast eller Ro frem mod Stranden, og der fandt han friske Spor, som ledte hans Tanker hen paa Finnemanden som Røveren, der nu havde udført sin Trusel og bortført deres kjære Moder. Han gik da tilbage til sine Brødre og aabnede sine Tanker for dem. De vare ogsaa af den Mening, at han havde Ret; dog besluttede de at opsætte deres Ransagning til næste Dag og lagde sig til at sove.

Men Kalelvs yngste Søn kunde ej finde Hvile. I Maanens sølverne Skin ilede han til sin Faders Grav. Tre Gange slog han med sin Stok paa Graven og kvad:

Hør i Höjen
 Heltens Harne
 Dødens Dör
 Du flux skal aabne.
 Stig fra Taras
 Sorte Strande,
 Heltens Hu til
 Hævn dig kalder.

Da hørte han en dyb Røst fra Grav-
 höjen, som kvad:

Hvem mig vover
 Vække af Dvalen?
 Hvem tør trodse
 Taras Vrede?
 Uhævent Ungersvend
 Ukko ej frister.
 Fly du frække
 Fredens Ransmand.

Men Kalevi Poëg*) kjendte ikke til Frygt.
 Han slog atter paa Graven og kvad:

Kalevs kjække Sön
 Dig kalder,
 Dødens Dör
 Du flux oplade.

*) Kalevs Sön.

Sig: hvem voved
 Virlands Moder,
 Linda, lumsk med
 List at rane?

Da kvad Gravrøsten atter:

Vid, at Virlands
 Væne Moder,
 Linda, du længe
 Langvejs skal søge.
 Aldrig Kalevs fagre Attraa
 Atter af nogen mere skues.
 Tvungen talte jeg,
 Tier nu evig.

Kalevi Poëg kvad:

Ti ej evig,
 Tvungen du tale.
 Sige skal du
 Sønner af Kaley,
 Hvem af Mændene
 Moderen raned;
 Heltens Hu til
 Hævn mig kalder.

Kong Kalevs Aand kvad:

Finland fostred
 Frække Ransmand.
 Lumsk med List han
 Linda røved.

Fjærnt i Finland
 Er Finnekyndig.
 Tvungen talte jeg,
 Tier nu evig.

Kalevi Poëg kvad:

Ti ej evig,
 Tvungen du tale,
 Sige skal du
 Sønner af Kalev,
 Hvem ad Havets
 Veje mig fører
 Til Finlands Fosterjords
 Frække Ransmand?

Kong Kalevs Aand kvad:

Fast staar en Stjerne.
 Himmels Søn*); ad
 Vandets den vaade
 Vej den dig leder
 Til Finlands Fosterlands
 Frække Ransmand.
 Tvungen talte jeg trede Gange
 Og tier nu længe.

*) o: Polarstjernen eller Nordstjernen, der ikke del-
 tager i Himlens tilsyneladende Omdrejning.

II.

Finlandsfærden.

**Øpligen. Kampen med Finnemanden. Sværdet vindes.
Vaabensmedens Drab.**

Saa forlod Kalevi Poëg sin Faders Grav, styrtede sig ud i det vilde Hav og svømmede efter Nordstjærnen, som kaldes Himmелens Søm, og Havets Vover vuggede ham vidre og videre frem ad mod nord. Og da den svenske Björn*) sank ned i Havet, fik han Öje paa en Ø, hvor han besluttede at udhvile sig. Han satte sig paa et mosklædt Fjæld og støttede Ryggen mod Fjældets Sten for at

*) Stjernebilledet Karlsvognen eller den store Björn.

sove. Da hørte han i det fjærne en Sang
tone gennem Natten; den lød som naar
Nattergalen slaar sine Triller i Ellekrattet.
Det var Øpiggen, der sang, medens hun blegede
sit Linned i Maaneskinnet:

Stande paa Himlen tallose Stjærner,
Skinner Maanen saa lyst,
Ile de vejrgagne sølverne Vover,
For Vinden til Finlands Kyst,
Fjærne Bejler I bringe
Budskab fra Øpigens Hjem.
Længe med Længsel hun ventet
Ham langt fra Finlands Kyst.

Da kvad Kalevi Poëg, saa Havet krusedes
som Lamme-Uld, og Skyerne med skinnende
Rande fore hen over de skummende Vover:

Vel stande paa Himlen tallose Stjærner,
Vel skinner Maanen saa lyst,
Vel ile de vejrgagne sølverne Vande
For Vinden til Finlands Kyst,
Men Bejlerens Barn er stenhaard
Bag Finlands stenkledte Bryst;
Lover din Længsel at stille
Estlands kjække Søn.

Da saa' Jomfruen ham og nærmede sig frygt-somt. Men Kalevs Søn gik hende imøde, og de satte sig paa Fjældets Kant og bleve der, til Morgenenen gryede. Her saa' hendes Fader hende, da han kom ned til Stranden for at sætte Garn. Først løftede hun sit Hoved i Vejret og saa' paa sin Fader, men da deres Öjne mødtes, sænkede hun bly sit Blik mod Vandet, og i Følelsen af sin Brøde udstødte hun høje Klageraab. Øfaderen greb sin Kølle og styrtede hen mod den fremmede, men da Kalevi Poëg rejste sig i sin fulde Kæmpeskikkelse, veg han forfærdet tilbage og spurgte, hvor han kom fra og af hvad Æt han var. Da Kalevi Poëg nævnede Kalev som sin Fader og Linda som sin Moder, forfærdedes baade Fader og Datter saare; thi Øpigen var Kalevs Halvsøster*), og han, som kaldte sig hendes Fader, var kun hendes Fosterfader. I Fortvivlelse

*) I Originalen findes intet om et saadant Slægtskab, og Øpigens Selvmord bliver derfor fuldstændig uforklarligt. Ændringen her er foretaget efter Schotts skarpsindige Bemærkning og finder Støtte i et tilsvarende Sted i det finske Kulervo-Sagn.

over sin Brøde svang Øpigen sig til Klippens Top og styrtede sig i Havet. Kalevi Poëg kastede sig flux ud efter hende og dukkede ned; men »Havets Seng» holdt hende tilbage, og han kom op alene. Han svømmede da videre mod nord, men længe lød Øfaderens Klage ud efter ham hen over de brusende Vande.

Hele Dagen og den paafølgende Nat svømmede han fremad uden at hvile, idet han bestandig styrede efter Nordstjærnen; om Morgen en endelig naaede han til Finlands Klippekystr og steg i Land. Han var saare udmattet af den overmaade lange Svømmetur og lagde sig strax til at sove. En hel Dag og Nat sov han uafbrudt, og han snorkede saa stærkt, at alle Mennesker og Dyr forfærdet vege bort. Styrket rejste han sig den næste Dags Morgen og begyndte sin Vandring over Kuller og vidtstrakte Stenflader, gjennem Heder, Moser og forbi Fosser uden at følge banet Vej eller Sti; men hver Plet undersøgte han nøje, om ikke der fandtes Spor af hans Moders Trin. Hans hele Hu stod kun til at finde den lede Finnemand.

Omsider kom han til et saare højt Bjærg, og fra de frostkolde Fjælde skuede han gennem Taagen ned i en Dal. Her laa en Gaard mellem dyrkede Marker, og paa det grønne Tun saa' han den vejrkyndige Finnemand sove i Græsset. Saa gik han hen og rykkede en Eg op med Rode, skar alle Grenene af og gjorde sig af Stammen en vældig Kølle. Derpaa gik han gennem Gaarden ud paa Tunet med Skridt, som drønedede langt bort. Finnemanden vaagnede ved Støjen og fór forskrækket op. Han fik netop Tid til at tage en Haandfuld Dun af Lommen. Dem blæste han ud i Luften, og de bleve til en Skare væbnede Mænd, dels til Fods og dels til Hest. Mændene kastede sig med stort Raseri over Kalevi Poæg, men han brugte sin Kølle saa godt, at de tilsidst alle laa døde paa Pladsen. Nu formaaede Trolldmanden ikke at værges sig længer med sine Finnekunster overfor Kalevs stærke Søn; han tilstod sit Niddingsværk og fortalte, hvorledes han var bleven ramt af Lynet og Linda var bleven borte for ham, uden at han dog vidste, hvor hun var bleven af.

Han tilbød at give Bøder. Men Kalevi Poëg vilde intet høre herom, ej heller troede han Finnemandens Ord, men slog ham ihjel med sin Kølle. Derpaa ransagede han over hele Gaarden for at finde sin Moder. Men da han intet Sted kunde öjne noget Spor af hende, gav han sig til at raabe hendes Navn ud over Bjærg og Dal, og Gjenlyden svarede fra Fjæld og Hej, Træerne skjælv, og Fiskene gik til Bunds, men Linda hørte ham ikke. Natten drog frem fra øst, og mod i Hu lagde Helten sig til at sove. Da havde han en saare liflig Dröm. Det tyktes ham, at hans kjære Moder stod for ham i hele sin Ungdoms fagre Skjönhed og taledes kjærlige Ord til ham. Fuglesang lød trindt om, og selv var han saa glad og lykkelig som nogen Fugl. Da han vaagnede, var han glad i Hu, thi det bares ham for, at de høje Guder paa denne Maade havde villet tilkjendegive ham, at hans Moder ikke længer levede og led Sorg og Savn, og han begav sig derfor paa Hjemvejen og kom til Havet.

Da paakom der ham stor Lyst til at drage ud paa nye Æventyr. Han vilde opsøge

den i alle Lande navnkundige finske Vaabensmed og skaffe sig et godt Sværd. Han vendte derfor om, skred paa ny i mange Dage over Heder og gyngende Moser, gjennem mennesketomme Egne og tætte Fyrreskove uden at følge Vej eller Sti eller vide, hvilken Retning han skulde tage for at finde Smeden. Da kvad en Ørn fra Toppen af en Gran: Klog tyktes mig Manden, om han fulgte den dalende Sol. Kalevi Poëg, der forstod Fuglenes Sprog, vendte sig da imod vest. Han mødte en affældig gammel Kælling, som humpede frem støttende sig til en Stok; hende spurgte han om Mester Sortfjæs, og hun sagde ham, hvor han kunde finde ham. Da han havde gaaet en Stund, kom ham til en dyb Dal og hørte stærke Hammerslag, som gave Gjenlyd i Lien. Han gik efter Lyden og saa' snart Ilden lyse fra Essen. Han gik hen til Dören og saa' fire Mænd om Ambolten, det var Vaabensmeden og hans tre Sønner, der hamrede et Sværd. Vaabensmeden tog venligt imod ham og spurgte om, hvad han ønskede. Han svarede, at han gjerne vilde

have et Sværd, naar han først maatte faa Lov at prøve hvad det duede til. Det gik Smeden ind paa, og den yngste Søn bragte en hel Favn fuld af Sværd. Kalevi Poëg tog et af dem og svang det mod Ambolten, saa det peb i Luften og Gnisterne fløj ham om Ørene, men Sværdet sprang i tusinde Stykker. Han tog nu det ene Sværd efter det andet, til der ikke var flere i Bunken, og prøvede dem paa samme Vis, men det gik med dem alle som med det første. Da blev han gram i Hu og sagde, at det ikke var andet end Legetøj, man havde bragt ham. Saa tog de da de største Sværd, de havde i Smedjen; saa drabelige vare de, at det var alt det et Menneske kunde slæbe bare ét af dem ad Gangen. Kalevi Poëg prøvede dem paa samme Vis, men det gik ikke bedre med dem end med de første. Da paakom der Smeden stor Angst; han lod hente et langt og saare herligt Sværd, der var saa tungt, at der maatte to Mand til at bære det frem. Kalevi Poëg greb Sværdet og svingede det, saa det susede som en Stormvind og kløvede Ambolten. Men da der kom

et Skaar i Sværdæggen, kastede han det hen imellem Stumperne af de andre brudte Sværd. Da sagde Mester Sortfjæs: Saa kjender jeg kun ét Sværd, som ikke vil gaa sønder i din Haand; det er det bedste Sværd, som findes paa Jorden. Men det skiller jeg mig kun ved, naar du giver mig tre Skjolde fyldte med det pure Guld, tyve Køer tilligemed deres Kalve, to Skibe fuldt ladede med Rug og to med Hvede. Den Handel var Kalevi Poæg villig til at gaa ind paa. Saa bare de da frem fra Essen et overmaade drabeligt Kæmpeslagsværd, som Kong Kalev selv havde bestilt hos Vaabensmeden. Syv lange Aar havde Mester Sortfjæs og hans Sønner været om at gjøre dette kostelige Klenodje, men inden det blev færdigt, var Kalev død. Kalevi Poæg greb Sværdet og svingede det i Luften saa let, som havde det været en Vaand, og det susede, som naar Stormen hylende fór igjennem Fyrreskoven. Ambolten kløvedes i to Stykker og det Fjæld, den hvilede paa, lige saa, og der sprang Gnister som Lyn fra Sværdet; men dets Æg havde ikke ringeste Skaar. Tyktes det Kalevi Poæg

at være et godt Sværd, og han omgjordede sig med det.

Mester Sortfjæs og hans Sønner vare nu saare glade, og der blev gjort et Gjæstebud for den fremmede ude paa den grønne Eng, som varede i syv Dage. Der var rigeligt med herlig Mjød og andet Mundgodt, og i syv Dage stod Blæsebælgen urørt. Paa den syvende Dag var Mjøden stegen Kalevi Poæg til Hovedet, og han begyndte at prale af sin store Styrke og gjøre sig til af sit Æventyr med Øpigen. Da Smedens ældste Søn hørte denne skammelige Tale og erfarede Pigens sørgelige Endeligt, blev han ligbleg af Vrede. Han sagde, at Pigen havde været hans Fæstemø, og han forbød strængelig Kalevi Poæg at tale et Ord mere om denne Sag. Men Kalevs stærke Søn blev ved at prale af den Gunst, Pigen havde vist ham, og at føre saare letfærdig og uhøvisk Tale, thi den stærke Mjød havde plat forvirret hans Sanser, og der rejste sig deraf en overmaade bitter Trætte. Tilsidst sprang Kalevi Poæg op i stor Vrede, drog sit Sværd og skilte med ét Hug Hovedet fra Kroppen

paa Smedens ældste Søn, saa Blodet rislede hen ad Grönsværet. Alle bleve saa betagne af denne Niddingsdaad, at ingen tænkte paa at løfte Liget op, og den dræbtes Fader og Brødre optændtes af den heftigste Forbitrelse mod den fremmede. Da de atter kom til Mæle, begyndte de alle i Munden paa hverandre at udstøde taarekvalte Haansord mod Drabsmanden, der saa skammelig havde krænket Gjæstfriheden. Kalevi Poëg følte sig saare skamfuld og vilde gaa, men Vaabensmeden og hans Sønner anfaldt ham med Jærnstænger og Hamre for at tage Hævn. Da greb Kalevi Poëg saa fast om Sværdfæstet, at Knoerne bleve hvide, svingede Værget over sit Hoved med baade Hænder og skreg: Nu er jeg først rigtig vred, grammere Strid end denne har ingen för set. Da paakom der de stærke Vaabensmede saa stor Rædsel, at ingen af dem vovede at løfte sin Haand mod den vældige Kæmpe. Saa forlod da Kalevi Poëg sine Værter uden at tilføje dem nogen yderligere Men og vendte sig mod syd; men Sortfjæs, der var vel forfaren og

kyndig i al Slags Trolddom og Finnekunster,
raabte efter den bortdragende:

Skændig sveg du
Vaabensmeden,
Svige skal dig
Sværdet til Gjengjæld,
Sønderskære dig
Ankelsener.
Sværdet skal
Svige fuld vorde din Bane.

Men Kalevi Poëg agtede ikke paa Vaabensmedens Forbandelse. Med tunge Skridt skred han over Fjæld og Hede, over Bjerge og Dale, indtil Nattens Mørke nødte ham til at lægge sig paa det bløde Mos. Her vilde han sove Rusen ud, men Niddingsdaaden tyngede hans Sind, ham tyktes stedse at høre Klagerne over den dræbte lyde fra det fjærne, og først sent lukkede Søvnens hans Öjne. Han snorkede saa stærkt, at Fjældene dröuede, og Smaastenene dansede; men Bonden skjulte sig ræd i sit Hus og troede, det var Tordenguden, der fór hen over Himmelens Jærnbros.

III.

Hjemfærden til Virland.

Da Solen stod op, rejste Kalevi Poëg sig fra sit Leje og vandrede videre i to Dage og Nætter. Da kom han til Havbredden og fik der Öje paa den dræbte Finnemands Skib, som laa bundet ved en Klippe paa Kysten. Han løste det og styrede ad Virland til. Vinden sang i Sejlet, og Bølgerne slog Takt mod Rælingen. Det lød som vilde, brusende Klagesange, medens Fartöjet som en Pil skød gjennem de skummende Vover. Inden han anede det, gled han forbi Öpigens Hjem. Da hørtas sælsomme Toner fra Dybet; de lød som Graad, blandet med afbrudte Ord. Det var Öpigen, som klagede over sin Fæstemands

Drab og Kalevi Poëgs Svig. Vinden bar Ordene bort, og Kalevi Poëg greb til Aarerne for hastigt at komme bort fra dette forfærdelige Sted. Men over de skummende Vande hørte han tydelig Vaabensmedens Forbandelse gennem Vindens Susen:

Skændig sveg du
 Vaabensmeden,
 Svige skal dig
 Sværdet til Gjengjæld,
 Sønderskære dig
 Ankelsener,
 Svigefuld Sværdet
 Skal vorde din Bane.

Kalevi Poëg gav sig da til at synge i vilden Sky for at overdøve den frygtelige Hævnrøst, lagde Sværdet foran sig paa Toften og roede til af alle Kræfter. Havet stod i Fraade om Skibets Bov, og Mørket sænkede sig som Natten over Vandfladen. Men fra Sværdet lyste det som blinkende Lyn.

Saaledes kom han omsider til Virlands Kyst. Her lagde han sit Skib i Sikkerhed bag en Klippe og gik i Land. Han steg op ad Irubjærget og vandrede ad Hjemmet til.

Da saa' han en hidtil ukjendt Klippe paa Irubjærget. Det var hans Moder, men han vidste ikke, at det var hende. Da lød der en Røst til ham fra Klippen, som kvad:

Svige skal dig
 Smedens Gave,
 Sværdet skal
 Svigefuld vorde din Bane,
 Sønderskære dig
 Ankelsener;
 Vogt dig vel for
 Vaabensmeden.

Men han agtede ikke paa den advarende Stemme, spændte Sværdet fastere om sin Lænd og vandrede ad Hjemmet til.

Hans Brødre havde allerede forlængst holdt ham for død. Da de nu saa' ham frisk og sund træde ind ad Døren, glædede de sig saare. De sad nu alle tre samdrægtig om Langilden og fortalte gjensidig hinanden de Æventyr, de havde bestaaet, siden de skiltes ad og hver for sig drog ud for at søge efter deres kjære Moder. Men ingen af dem havde dog oplevet saa meget som den yngste. Han fortalte dem alle sine Hændelser, dog fortav

han sit Møde med Øpigen og Vaabensmedens Drab.

Næste Dag gik Kalevi Poëg ud til sin Faders Grav. Blaaklokkerne nikkede fra Graven, og Vinden susede hen over den fra den nære Birkelund. Men Kalevi Poëg satte sig paa Grönsværret og støttede tankefuld Hovedet i sine Hænder. Saaledes blev han siddende, til Solen sank i vest, og Stjærnerne blinkede ned fra den klare Himmel. Da tyktes ham, at han hørte sin Faders Røst lyde fra Graven. Den gjentog for ham de Æventyr, han nys havde oplevet, og dadlede ham strængt for hans Adfærd mod Øpigen og Vaabensmeden. Den varslede ham Gudernes Straf for hans Niddingsværk og bød ham at gjøre sin Udaad god igjen.

Kalevi Poëg gik atter hjem til sine Brødre, men sagde intet om, hvad der var hændt ham. Da Hanerne gól den næste Morgen, sagde den ældste Broder:

— Nu har vor Fader allerede længe ligget i Graven, og Virland har i den Tid ingen Konge haft. Ej sømmer det sig, at Folket længer

skal savne sin Styrer. Lad os derfor opfylde vor kjære Faders Vilje og kaste Lod om, hvem af os der skal være Konge.

Bleve de da enige om, at den skulde have Riget, der kunde kaste en Sten længst.

IV.

Lodkastningen.

Brødrene vilde nu ikke tøve længer med at skride til den fredelige Væddekamp, som skulde afgjøre, hvem af dem der skulde være Rigets Hersker. De iførte sig deres Silkeskjorter, trak Kofter med Guldbremmer derover og hang Kjæder med Sølvkugler om Halsen. De forsynede sig rigelig med Rejsekost og gik saa gjennem Egeskoven for at opsøge et passende Sted for Væddekampen. Med Hovedet ragede de næsten op til Træernes Toppe, men den yngste var et helt Hoved højere end sine Brødre.

De søgte længe, inden de kunde finde nogen passende Kampplads. Trætte af den lange Vandring saa' de sig om efter et Sted, hvor de kunde udhvile sig. Da fik de Öje paa en Gaard, som laa under nogle høje Linde-

træer, og der gik de ind. Kvinden stod paa Husets Dørtærskel og Manden uden for Indgangen. Han vinkede ad dem, at de skulde træde ind.

— Saadanne Fæstemænd kan jeg godt lide, sagde han; de passe i Skjönhed og Rigdom til mine Døtre.

Men den ældste af Brødrene svarede:

— Ikke agte vi at søge os Fæstemøer, thi Tømret til vore Huse, vore Borde og vore Senge grønnes endnu i Skoven.

Men den næstældste bad om, at Pigerne maatte komme ud til dem i den milde Sommeraften og lege og dandse med dem.

Da traadte der tre guldlokkede, granvoxne Møer ud af Huset; de spøjte med Kalevs Sønner og dansede paa den blomsterklædte Eng, saa at Baandene paa deres Kjoler flagrede for Vinden. Saaledes tilbragte de Tiden med Gammen og Spøg, til Solen gik ned og Maanen begyndte at skinne.

Da sagde Kalevs yngste Søn til Forældrene:

— Ikke for eders Døtres Skyld og ikke

af Begjærlighed efter eders Guld og Sølv ere vi komne ad denne Vej. Vi søge kun Stjærnernes Guld og Maanens blanke Sølv, og Døtrene vil jeg vare ad, at de ikke fælde Taarer for vor Skyld, thi Taarer blege kun Kvindens Kinder.

De tre Brødre gik nu videre ind i Skoven i tre Dage og Nætter, til de kom til en Sø med stejle Bredder*). Den laa ved Taras Høj, hvor en jævnt flydende Bæk falder i Pejpus. De udkaarede sig denne Sø til Kampplads. Den, der kunde kaste en Sten over paa den modsatte Bred, skulde være Konge.

Hver tog da sin Sten, en mægtig Klippeblok, og den ældste sagde:

— Mig tilkommer det at kaste først, og med disse Ord slyngede han sin Sten i en vældig Bue ud over Søen. Men han havde kastet for meget i Højden, Stenen gik for kort og styrtede i Søen et lille Stykke fra den modsatte Bred, saa at Vandet fór sydende og kogende i Vejret i en mægtig Straale, da Klippeblokken gik til Bunds.

*) Saadjærv ved Dorpat.

Den anden Broder vejede Stenen i sin stærke Haand og udsendte den derpaa med et vældigt Kast, saa at den fór højt op imod Himlen. Et Öjeblik syntes den ligesom at svæve i Luften, saa faldt den til Jorden med et højt Brag lige paa Søens Bred i Mudderet, hvor Land og Vand mødtes.

Da Raden nu kom til den yngste, maalte han først nøje Afstanden med sikkert Öje, derpaa tog han Klippeblokken i sin stærke Haand, lænede sig bag over og tog godt Fodfæste. Saa slyngede han Stenen ud med en saadan Kraft, at den fløj som en Ørn ud over Søens Bølger. Højt steg den imod Himlen, den blev mindre og mindre, dog fløj den ikke op til Skyerne men gik i en lang Bue over Søen til den modsatte Bred, hvor den faldt ned paa det faste Land.

Da raabte begge de ældre Brødre:

— Hil være dig, vor Konge! gid du herske længe og lykkelig!

Saa toge de Afsked med ham og droge ud i den vide Verden.

V.

Kalevi Poeg opdyrker Landet.

Ensom satte Kalevi Poëg sig ned paa en Sten ved Søens Bred og lod Hovedet hvile i sine Hænder. Saaledes sad han længe hængsunket i dybe Tanker. Derpaa rejste han sig, kastede en Sølv mønt i Vandet som Offer til Guden og gik bort.

Han styrede sine Skridt til Taras Høj og lod fra Gudens hellige Lund sine Öjne glide hen over Virland, som laa udstrakt for hans Blik i Aftensolens Straaler. Han talte de funklende Søer og over Søerne Skovene med den mørke Fyr og den hvide Birk, de vidtstrakte Moradser og den blomstrende Skovbund.

Da traadte en gammel Mand hen til ham med et langt hvidt Skjæg og et vejrbidt Ansigt. Han sagde:

— Herskeren over dette Land har en stærk Haand, dog er den ikke blot skabt til at føre Sværdet. Den skæmmes ikke ved at styre Ploven, som gör Ødemarken frugtbar og skærer dybe Furer til at udtørre Moradserne; thi den vise Konge bör foregaa sit Folk med et godt Fxempel paa, hvorledes Velsignelse kan fremkomme i Landet.

Da nu Kalevi Poëg spurgte ham, hvem han var, og hvorfra han kom, svarede han:

— Jeg var din Ven, för Linda krøb ud af Hönseægget, og jeg farer frem imellem Himmelvognens Hjul, indhyller mig i Morgenrøden og rider paa Solens Straaler; derfra skuer mit Öje grant hvert Menneskes Færd. Saa' jeg ikke Jorden ryge af Finnesmedens Blod? Den der farvede Græsset rødt med hans Blod skal vogte sig for sit eget Sværd.

Da den gamle havde sagt disse Ord, flød han hen i en Taage, som sænkede sig ned

over Engen. Da forstod Helten, at det var Guden Tara selv, som havde talt til ham.

Han steg ned fra Höjen og sov paa det bløde Mos, skjult af Krattets Skygge.

Den næste Dag befalede han sine Under-saatter at møde for at fælde Tømmer, hvor-af der kunde gjøres en Kæmpeplov, som kun hans stærke Arm formaaede at styre. Der-paa udsøgte han sig en Plovhest, der var saa stor, at man aldrig hverken för eller siden har set dens Mage i Virland, og saa gik det løs paa Arbejdet Dag ud og Dag ind, og store Hedestrækninger laa snart opdyrkede, og talrige Furer bleve skaarne, saa at Vandet lededes til Bække og Søer. Paa denne Maade blev Landet yderst frugtbart og frembragte Korn i Overflødighed.

Da vilde Kalevi Poëg hvile ud fra det strænge Arbejde, spændte sin Hest fra Ploven, bandt Forbenene sammen paa den og lod den græsse paa Engen. Selv vilde han sove paa den tørre Höj. Men han havde kun hvilet et Öjeblik, da et Bud sprængte frem og raabte:

— Kom til Kysten, ædle Konge, Spejdere

gjennemstrejfe Landet, og ved Øerne har man set Skibe med Mænd, som føre ondt i deres Skjold. Men de vise sige, at det tyder paa Ufred.

Kalevi Poëg svarede: Endnu tykkes det mig ikke nødigt at standse Arbejdet. Virland har stærke Mænd nok til at møde fremmede Ransmænd; de skulle flokkes under Virlands Banner og skjærme Fædrelandets Kyst. Først naar de stedes i svar Nød, skal min Plov standse, og jeg skal ile dem til Hjælp.

Derpaa lagde han sig til at sove, og Sendebudet ilede tilbage. Paa Vejen mødte Sendebudet en gammel Ravn, der hakkede med sit Næb i Træstammerne og snappede efter Vejret i Luften, thi den lugtede allerede Lig. Da Sendebudet red ind i Skoven, saa' han en Ulv løbe hen over Vejen. Den tudede fælt og saa' sig om med graadigt Blik, lysten efter Bytte, og langt borte paa Heden saa' han en bleg, udtæret og vaklende Skikkelse. Det var Sulten. Og da Manden vendte sit Ansigt bort fra dette gyselige Syn, saa' han Pesten snige sig forbi. Den stak Næsen

höjt i Sky og snøftede, begjærlig efter at myrde Folk. Da böjede han af fra Vejen ind over øde Strækninger og vilde ikke bringe Mændene noget Krigsbudskab, for at der ikke skulde opstaa Uro. Men Pesten ilede foran ham ind imellem Sivene ved Bredderne af en Bæk; dér opslugte Vandet den, Fiskene skyndte sig sky derfra, og ingen talte mere om Krig.

Imidlertid ængstedes Kalevi Poëg af en slem Dröm. Det tykkes ham, at han saa' sin Moder langt borte, men han kunde ikke naa hende, thi der laa et blodigt Hoved i Vejen, som han ikke turde gaa forbi. Men Plovhesten gik og græssede paa Sletten. Da kom Björne og Ulve ud fra Skoven og anfaldt Dyret, som længe værgede sig tappert, skjönt dets Forben vare sammenbundne; men tilsidst blev Hesten sønderreven og fortæret af de graadige Rovdyr.

I samme Öjeblik vaagnede Kalevi Poëg. Han kaldte paa Hesten og flöjtede ad den, men da den ikke kom, gav han sig til at søge efter den. Da saa' han, at det var for

sent, thi han fandt kun dens blodige Ben. Han greb da forbitret sit Sværd og fór ind i Skoven efter Rovdyrene. . Han nedlagde mange Ulve og Bjørne, og de, der bleve tilbage, skjulte sig dybt inde i den tætte Skov.

Hvor Hesten havde forblødt sig blev der en Sump af dens Blod. Dens Manke blev til Siv, dens Hale til Hasselbuske og dens Ben til Bakker, og Sporene af dens Hove til dybe Grøfter, som ses endnu den Dag i Dag.

Men fra nu af lod Kalevi Poëg Ploven hvile; thi han troede at have gjort nok for at fyldestgøre Gudens Bud. Og han gav sig atter paa Vandring for at søge efter sin kjære Modor. Naar han tænkte paa hende, bleve hans Skridt langsomme og han faldt i dybe Tanker; men tænkte han paa Vaabensmedens Sön, saa ilede han rask af Sted.

VI.

Striden mellem Mosetroldeus Sønner. —
Alevi Poegs List. — Gangerpiltens Æven-
tyr hos Troldeue. — Kalevi Poegs Kamp
med Mosetroldeu.

Paa sin Vandring mødtes Kalevi Poæg med sin Frænde, Alevi Poæg, der fulgtes af en liden Gangerpilt og en Skare stærke Mænd. De sluttede sig alle sammen og fortsatte deres Rejse i Fællig. En Gang kom de til en stor Mose og traf der paa to unge Troldeöonner, som mundhuggedes meget ivrigt. Mændene bød dem at forliges, og Kalvi Poæg spurgte dem, hvad de skjændtes om. Da sagde den ældste af dem:

— Vi strides om, hvem af os der skal være

Ejer af denne Mose. Vi gik begge hjemme fra paa samme Tid og løb begge lige rask, saa at vi kom omtrent paa samme Tid til Mosen; dog var min Fod en Fingersbred nærmere ved Mosen end min Broders, og derfor bør jeg være dens Ejer.

Da lo Kalevi Poëg og sagde, at saa ringe en Ting var ikke værd at skjændes om; det rigtigste var, at de delte Mosen lige imellem sig og holdt Fred. Saa sagde han til Alevi Poëg, at han skulde skille Mosen i to lige store Dele og opføre en Dæmning midt over den til Grænseskjel.

Da Kalevi Poëg nu vilde til at tage fat paa dette Arbejde, stak den gamle Trolde, Faderen til de to unge trættekjære Trolde, Hovedet op af Vandet og spurgte Kalevi Poëg, hvad han havde der at bestille. Trolde var fæl at se til, men Alevi Poëg skjulte sin Frygt og svarede saa modigt han formaaede:

— Det vil falde dig tungt at hindre, at vi tage dette Vand til Fange og føre det ad andre Veje.

Da blev Trolde bange for sit Hus, som

netop laa paa Bunden af denne Mose, og begyndte meget ydmygt at bede om Skaansel. Men den listige Alevi Poëg sagde, at han kun vilde afstaa fra sit Forsæt, naar Trolden vilde fylde hans Hat med Sølvpenge. Det lovede Trolden at gjøre næste Morgen og dukkede saa ned i Vandet.

Men om Natten gravede Mændene et dybt Hul i Jorden, som var bredt for neden men for oven ikke større end en Hattepul. Alevi Poëg stødte Pullen ud af sin Hat og satte den omvendt ned i Hullet. Da det nu gryede ad Morgen, steg Trolden op af Vandet med en Sæk fuld af Sølvmonter paa Nakken og rystede dem ud i Hatten. Men de faldt til Bunds uden at fylde noget i Hatten, og saa maatte Trolden hente en ny Sæk. Da Hatten heller ikke blev fuldere for det, maatte han hente en tredje, og saaledes blev han ved at slæbe den ene tunge Sæk fuld af Sølv op efter den anden, indtil han havde givet alt sit Sølv. Saa maatte han gribe til Guldet, men hvor meget han end hældte i, blev Hatten dog ikke fuld. Da fandt Trolden paa en List

Han sagde, at han var saa træt, at han ikke kunde bære mere, og at Alevi Poëg derfor maatte hjælpe ham. Men Alevi Poëg var snild nok til at svare, at han maatte blive og passe paa Skatten, men Gangepilten skulde faa Lov at følge med Trolden.

Pogen dukkede da ned i Vandet bag efter Trolden og fulgte ham ad ukjendte Veje. Der var mørkt som Natten nede i Mosen og en klam Taage, thi aldrig naaede nogen Solstraale der ned, og hverken Maanens eller de lysende Stjærners eller de spillende Nordlyses Skin trængte gennem de grumsede Vande. Da saa' han omsider et døsigt Skjær lyse gennem Taagen. Det kom fra to Fakler, der brændte paa hver sin Side af en bred Dör, og da han og Trolden traadte ind ad denne, stode de i en høj, hvælvet Hal, der luede af Guldets Glans og skinnede af funklende Ædelstene. Ved et Bord sade Troldens Börn og drak Mjød af Guldbægere. De bøde Gjæsten at sætte sig ned og rakte ham et Bæger. Men da han vilde drikke, slog Luen ham op i Ansigtet. Derover grinte og fniste Trold-

ungerne og sagde, at da de nu havde beværtet ham, kunde han til Gjengjæld lege med dem. Han blev beklemt om Hjærtet, dog turde han ikke undslaa sig for at gjøre hvad de forlangte. Troldungerne toge nu fat paa Gangerpilten og og kastede ham som en Bolt imellem sig fra den ene til den anden, medens de skreg og hylede af Glæde. Gangerpilten var nær ved helt at tabe Vejret ved dette Himmelspræt, og da han omsider faldt til Jorden, var det alt det, han kunde fremstamme, at nu skulde de have saa mange Tak, fordi de havde leget saa godt med ham, nu vilde han kun bede dem om, at han maatte faa Lov til at maale, hvor højt der var til Loftet i deres Sal. Det vilde han gjerne fortælle sine Venner oppe paa Jorden. Det havde da Troldene heller ikke noget imod, og saa begyndte han at maale Hallen paa alle Kanter med Sømmen af sin Kappe. Men da han kom til Dören, som stod paa Klem, smuttede han ud og skyndte sig hjem ad alt hvad Remmer og Tøj kunde holde. Vægteren ved Dören raabte efter ham: »Hold dig til højre!» Det gjorde han, og det blev hans

Lykke, thi næppe var han böjet af fra den lige Vej, før en stor Tævehund med to Hvalpe kom farende hen ad Vejen. Hundene vare plettede af Blod og holdt deres frygtelige Gab vidt opspærrede til Bid, medens de gæde voldsomt. Men Gangerpilten dukkede sig ned, saa at de fore forbi uden at faa Öje paa ham. I dybt Mørke famlede han sig frem ad en lang og besværlig Vej, men endelig smilte en venlig Straale af Dagskjæret ham imøde, og Gangerpilten stod nu snart atter i god Behold oppe over Jorden.

Han fandt nu Jordhullet under Hatten tømt og Mændene borte. Da han belavede sig paa at søge efter dem, kom Mosetrolden hen til ham og spurgte spottende, om han var bleven stukken af en Bremse, siden han lige paa en Gang havde faaet saadan en forskrækkelig Hast, og saa foreslog Trolden ham, at de skulde prøve Kræfter. Gangerpilten svarede, at han var beredt til at kæmpe med Trolden, saa snart de kunde finde en passende Kampplads.

Saa kom de til Nærskabjærget, der syntes

dem begge at passe godt til Holmgangen. Som de nu steg op ad Bjærget, mødte de Alevi Poëg og Kalevi Poëg, og da de hørte, at Mosetrolde havde Lyst til at slaas, spurgte Kalevi Poëg ham, om han ikke havde Lyst til at prøve en Dyst med ham først. Det var Trolde villig til, og de bleve da enige om først at kæmpe med Slynger. Trolde ud-søgte sig en Sten, der var kantet og tung og lagde den i Slingen. Hylende fór den vældige Klippeblok igjennem Luften og faldt først ned ved Virtsjærvens sandede Strand, hvor den ligger endnu den Dag i Dag. Men Kalevi Poëg kastede sin Sten meget længere, den fór gjennem Luften lige til Pejpusseens Bred, hvor man endnu kan se den rage frem af Sandet som en vældig Klippeblok. Men Trolde vilde prøve en ny Væddekamp og foreslog Kalevi Poëg, at de skulde trække Reb. De satte sig da ned, stemmede Fødderne imod hinanden og begyndte at trække hver i sin Ende af et Tov. Trolde halede i Tovet af alle Kræfter for at trække Kalevi Poëg over til sig, men denne forblev urokkelig som en

Eg under en Storm og greb først nu rigtig fast om Tovet, böjede sig med al sin Styrke bag over og trak til. Da kunde Trolden ikke modstaa, han fór i Vejret som en Prop af en Flaske, slog en Mængde Kolbøtter i Luften og faldt saa uden Sans og Samling saa lang han var hen ad Jorden. Mændene opslog en høj Latter og gik deres Vej. De gik hen til den Skat, som Alevi Poëg havde narret fra Trolden, og som de havde taget op af Jordhullet og gjemt omhyggeligt. Det blanke Sølv og det røde Guld laa samlet i en stor Bunke, som var godt skjult under en stor Hasselbusk. Kalevi Poëg sagde:

— Hil være dig, Broder, du vil aldrig komme til at trænge til Guld, men kan rolig se din Alderdom imøde. Dog sømmer det sig for den rige at være gavmild; giv mig derfor saa meget, at jeg kan betale mit Sværd til Vaabensmeden i Finland: tre Skjolde fyldte med røden Guld, som jeg vil bede dig selv at bringe ham, og Penge til tyve Køer med deres Kalve, og et Par Skibe, rigt ladede med Rug og Hvede.

Alevi Poëg svarede:

— Vís Mand föjer sig efter den mægtiges Vilje, og Frænde bör dele Frændes Nød som sin egen. Vogt du for Riget og for min Skat, medens jeg styrer mit Skib til Finland.

Saaledes talte han og samlede Guldet. Men Kalevi Poëg skjulte Skatten otte Favne dybt under Jorden og lagde et vældigt Klippe-stykke derover.

VII.

Kalevi Poeg henter Luftmøens Ring op
af Brønden.

Kalevi Poëg tænkte paa Vaabensmeden i Finland og frygtede for, at det ikke skulde lykkes Alevi Poëg at forsone ham. Det kunde da tænkes, at han samlede Finlands Folk og med store Skarer drog ud for at hærgne paa Virland for saaledes at hævne sin Söns Drab. Kalevi Poëg vilde derfor bygge fire store Borge til Værn for Oldinge, Kvinder og Börn. Den ene skulde ligge paa Kalevs Gravhøj, den anden paa Taras Høj, den tredje i Moradset Jans og den fjerde i Allentaken.

Saa drog Kalevi Poëg ind ad Skovene

omkring Pejpusseen til for at fælde Tømmer til at opføre Huse af. Paa denne Vandring fik han en Gang Öje paa en saare dejlig Mø, der let som en Hind ilede hen over den blomsterklædte Skovbund. Kalevi Poëg standsede for at fryde sit Öje ved dette skjønne Syn. Møens Hals og Arme vare hvidere end den skinnende Sne, det bølgende Haar lyste som Solen, og de straalende Öjne vare blaa som Himlen. Det var en Luftens Mø, en Datter af Tordenguden, som under Leg og Spøg dansede hen over Blomsterne i den uhyre Skov, indtil hun stødte paa Sporet af en Kvæghjord. Det fulgte hun og kom til en Brönd. Her standsede hun og vilde læske sig ved en Drik Vand. Hun trak Vippen til sig, greb fat i Spanden og vilde lade den gaa ned; men i det samme forskrækkedes hun over Ekkoets slanke Sön, der stak sit Hoved frem fra Bröndens Dyb, og tabte sin Ring ned i Vandet. Den skjønne Mø begyndte nu at klage sig og græde som et Barn, men da traadte Kalevi Poëg, som var fulgt efter hende, frem og spurgte:

— Hvad græder du for, skjønlokkede Pige? Taarerne blege dine Kinder.

Hun svarede:

— Maa jeg ikke vel græde, nu da Dybet har slugt det røde Guld, min kostelige Ring? Kun nødig mister jeg denne Skat. Men den, der har Mod til at tale til mig, vil sikkert ogsaa have Mod til at stige ned i Dybet og hente mit Klenodje.

Da svarede Kalevi Poëg, at han, som havde svømmet over Havet, ogsaa var rede til at vove en Dyst mod Dybets onde Magter for at skaffe den skjønne Jomfru sin tabte Ring tilbage. Og derpaa sprang han ned i den dybe Brönd. Vandet skummede og slog sammen over den vældige Kæmpes Krop, og hundrede Favne dybt sank han ned, før han naaede Bunden.

Da samlede alle de lumske Smaatrolde, der havde hjemme omkring i Nabolavet, sig om Brönden. Først tittede nogle ængsteligt ned i Brönden, saa vinkede de ad deres Kammerater, og bestandigt kom der flere og

flere, saa at det mylrede om Bröndens Rand, og den ene hviskede til den anden:

— Nu er han fangen, den store Mand, som Bamsen i en Björnegrav.

Med forenede Kræfter slæbte de saa en Møllesten frem og væltede den ned i Brönden for at sønderknuse den mægtige. Men til deres Rædsel varede det ikke længe, før Kalevi Poæg atter løftede sit Hoved op over Brönden, og alle Troidene stimedede derfra som blæste bort. Men Kalevi Poæg havde Møllestenen paa sin ene Finger og Jomfruens Ring paa den anden. Han løftede Møllestenen højt i Vejret og spurgte:

— Er dette den Ring du har tabt, skjönnne Jomfru? Större end den fandt jeg ingen i Mudderet. Men her er en mindre.

Saa blev Luftens Mø saare glad over atter at have faaet sin Skat. Men ingen anden dødelig vilde sejrrig kunne have trodset de onde Aanders Magt og atter være kommen uskadt op af Brönden.

VIII.

**Troldmanden skiller Kalevi Poeg ved hans
Sværd.**

Kalevi Poëg styrede nu sine Skridt imod Plesgau og fik der af en Mand, som var Kunstner, en stor Ladning Brædder, mere end der kunde lades tre Skibe med. Denne Dragt bar han alene til Pej pussøens Bred. Ved Søen lod han sit Blik glide hen over dens stille Flade for at spejde efter, om der skulde være noget Skib i Sigte, som han kunde læsse sin Byrde paa, men han saa intet. Da steg han ned i Vandet for at vade gennem Søen og bære den tunge Byrde over Vandet paa sine Skuldre. Vandet begyndte at stige og naaede ham til Hænderne, Fiskene skøde ilsomt bort

eller sank til Bunds, og Vildænderne skjulte sig i Sivene. Men fra den tætte Underskov ved Søens Bred tittede Trolden, som herskede over Pejpusseøen, ængstelig frem. Hele hans Krop var besat med Haar saa stive som Börster, og han lignede en Björn, der stod paa Bagbenene; hans Mund var som Snuden paa et Vildsvin, hvor Stødtanden stikker frem, og hans smalle Öjne sad paa skraa i Hovedet. Utysket besad stor Magt og var saare troldkyndig; han kunde strax opdage en Tyv ved Hjælp af et Sold og fremtrylle hans Billede i Drikkehornet; han forstod at fremmumle mangfoldige kraftige Trolddomsord, der kunde hjælpe mod alle Slags Sygdomme, som han kunde tage fra en og overføre til en anden; han kunde helbrede Forvoxninger ved Hjælp af en rød Traad og besværge Snogebid, og han listede sig efter sit Offer, selv om det skjulte sig under Stenenes Mos. Hans Magt overgik alt hvad man kan sige, men især fandtes ikke hans Lige, naar det gjaldt at styre og herske over Vandet; han forstod at lokke Stormen i enhver tænkelig Retning.

Han laa nu og lurede i Ellekrattet, og saa snart han fik Öje paa Kalevi Poëg, blæste han paa Vandet og fremmumlede nogle kraftige Ord.

Da blev Søen urolig, der rejste sig stærkere og stærkere Bølger, der skummende og fraadende brøde sig mod Kalevi Poëgs brede Bryst som Brændingen mod en Klippekyt. Men denne mærkede nok, at Stormen ikke var tilfældig, og skjældte Søen ud for en ondskafuld Pøl; han trak sit funklende Sværd og saa' til Siden i den Retning, hvorfra Vinden kom. Da blev Troldmanden forskrækket og listede sig paa Tærne sagte ind i den mørke Skov, og Søen blev atter rolig, saa at Kalevi Poëg kunde komme over til den modsatte Bred. Her kastede han sin Byrde, spændte sit Sværd fra Lænden og lagde sig til Hvile. Da han var træt af den tunge Byrde og udmattet af sin Kamp mod Bølgerne, lagde han sig ned i det høje Græs et Stykke fra Stranden med Ansigtet mod øst, for at de første Solstraaler kunde vække ham ved Daggrø; Sværdet lagde han hart ved Siden af sig og faldt snart i en

sød Sövn. Snart trak han sit Vejr saa dybt, som naar Tordenen ruller i det fjærne, og Drönet lød hen til Troldmandens Skjul. Denne vovede sig frem, skjönt kun sky, stillede sig bag en Busk og spejdede efter den sovende. Lidt efter krøb han frem paa alle fire og listede sig lydløst som en Kat hen til Kalevi Poëg. Han strakte sine Kløer ud efter Sværdet og vilde snappe det, men det var ham for tungt og blev liggende urokkeligt, som om det var voxet fast til Jorden ved sin Ejers Side. Men saa prøvede han paa at løfte det ved Trolddom: han ristede hemmelighedsfulde Tegn og fremsagde alle Slags »Løfteord«, men forgjæves. Han gjorde Knæfald for Maanen og opsendte en Bön til »Himmelens Søn«, men alt til ingen Nytte. Saa tog han sin Tilflugt til den allerstærkeste Trolddom: han bestrædede Sværdet med Espeløv, Timian og Björneklo, røg med afskaarne Negle og fremsagde syv Trylleformularer, som intet andet levende Væsen kjender. Da begyndte Sværdet at røre sig, Trolden greb det ved Hæftet og slæbte det med sig, stønnende under Byrden,

hen imod Kæpabækken. Men da han vilde sætte over Bækken, løftede Vandets Mø sit Hoved op fra Vandfladen og tilkastede Sværdet et bönfaldende Blik; da faldt det ud af Troldmandens Haand og borede sig dybt ned i Vandløbets Bund. Derfra formaaede ingen Trolddom i Verden mere at løfte det, og Utysket flygtede bort, saa snart Morgenrøden gryede.

Nu vaagnede Kalevi Poëg og blev mod i Hu, da han savnede sit gode Sværd. Men da han fik Öje paa en bred Fure i Græsset, fulgte han Sporet til Kæpabækkens Bred; der saa' han sin kjære Kampfælle, Sværdet, skue op til sig fra Vandets Bund.

Kalevi Poëg traadte hen til Bredden og spurgte Sværdet, hvorledes det var kommet did.

Sværdet kvad:

Vandets væne Mø mig
Vandt af Troldens
Kæmpe-Arm i klare
Kæpas Bæk.
Dér mig plejer,
Nu den skjønne

Mø i Kæpas
Klare Væld.

Kalevi Poëg kvad:

Tykket bedre tyst som
Trællen dig hos
Vandets Mø at
Hvile
End af Fjenders Blod at
Farves, ført af
Heltens haarde
Hænder?

Sværdet kvad:

Drot i Stridens Larm ej
Dæmpet
Blodets Brand i
Egen Barm.
Fejgt du Finnesmeden
Fældte,
Nødig Niddingsdaad jeg
Øved.

Kalevi Poëg tog da for stedse Afsked
med sit trofaste Sværd og kvad:

Kalevs kjække
Søn dig byder:
Sku med venligt Blik hver
Kæmpe, som til

Kæpas Bredder kommer.
Hils med fagre Ord den kjække,
Om af Kalevs Æt han er.
Men hver Sanger
Sødt du kvæge
Med en Sang
Som Fuglens Røst.

Dog, hvis En mig lig du skuer,
Stig af Bækken, bliv hans Ven.
Men om den, dig för har baaret,
Vover frækt til dig sig hen,
Da din Klinge
Skal du svinge,
Sønderskære grumt hans Ben.

IX.

Kampen med Troldens Søner.

Helten ilede nu bort fra Kæpabækken tilbage til Søen og hentede sine Brædder for at bære dem hjem. Allerede var han med en Del Besvær trængt igjennem Naaleskoven og Løvskoven og var netop kommen ind i Hasselskoven, da han fik Öje paa en lille Mand, der laa paa Jorden og skjælv over hele Kroppen, saa Tænderne klaprede i Munden; han bad om, at Kæmpen vilde værne ham mod Skovens onde Uhyrer. Den lille Mand sagde:

— Jeg gik i Gaar vild i Skoven og kom til en Gaard med en stor Hal. Gulvet var belagt med Halm, og midt i Hallen sad en

gammel Kælling og kogte Davre i en stor Kjedel. Der var rigelig Mad til et halvt Hundrede, og da jeg var sulten, gav Kællingen mig saa meget af Maden, som jeg kunde spise. Men saa raadede hun mig til at skjule mig under Høet. For faa mine Sønner dig at se, sagde hun, ville de næppe fare læmpelig med dig. Jeg krøb da ræd ind under Halmen, og strax efter tren to saare vældige Mænd ind i Hallen med stor Støj, saa Huset rystede under deres Trin. De lugtede strax, at der var en fremmed, men da den gamle i det samme satte Kjedlen frem for dem, huggede de saa graadigt i sig, at Kjedlen snart var tømt. Saa lagde de sig hver paa sin Side af Hallens længste Væg, da den korteste ikke vilde have været lang nok til, at de kunde strække sig ud. Den gamle krøb ad en Stige op paa Ovn; der var hendes Leje. Men jeg rørte mig ikke og turde knap trække Vejret, da der var ganske stille. Men snart snorkede de saa stærkt, at jeg følte mig sikker. Dog begyndte nu en ny Fare at true mig: deres Aandedræt var som en Stormvind, der

hvirvlede Halmstraaene om til alle Sider. Jeg kunde ikke længer holde mig fast og blev slynget frem og tilbage som et Fnug fra den ene af de sovende til den anden, og visselig vilde jeg have slaaet mig ihjel, hvis Gulvet ikke havde været belagt med Halm. Dog kunde jeg ikke i Længden have undgaaet Døden, hvis ikke til mit Held den ene havde drejet sig om mod Væggen og den anden lagt sig paa Ryggen. Jeg listede mig nu sagte hen til Døren og krøb ud igjennem det Hul, der var bestemt for Katten. Saa skjulte jeg mig her, til du kom.

Saaledes fortalte Mandslingen. Men Kalevi Poëg tyktes det ikke hyggeligt, og for at skjærme Mandslingen puttede han ham ned i sin Pose, brød en vældig Gren af et Træ og gjorde sig deraf en Kølle. Saa fortsatte han sin Vandring, medens Solen sank ned bag Skoven.

Da han derpaa satte sig ned og vilde tage en Bid Brød af sin Madpose, saa' han, at Mandslingen var død. Han sørgede over sin lille Vens Endeligt, nedgrov ham under et Birketræ og plantede Blaabær paa hans

Grav. Men i det samme hørte han en svag Lyd fra et nærliggende Krat og skimtede en anden lille Skikkelse, der rørte sig derinde. Han kaldte højt og bød ham komme frem; men den tiltalte svarede, at han kunde ikke lade sig se, fordi han var nøgen. Da rev Kalevi Poëg et Stykke af sin Skindpels og kastede det ind imellem Træerne. Den lille trak Skindet over sig og krøb frem for at takke den fremmede Kæmpe. Derfor har Pindsvinet siden den Tid et Skind besat med Pigge, som dækker og skjærmer dets nøgne Krop. Men Skindlappen var noget for lille til at dække Kroppen helt, derfor, siger man, har Pindsvinet lært at rulle sig sammen som en Kugle, saa at Piggene kunne beskytte dets Legeme.

X.

Tryllesönnen.

Kalevi Poëg udsøgte sig nu et sikkert Sted til Natteleje. Af Sten og Sand opkastede han en stor Høj midt i et Morads, og her lagde han sig til at sove. Men Trolden havde længe passet nøje paa ham og listet sig efter ham som en Kat. Nu nærmede han sig til ham med lydløse Trin, krøb ved Hjælp af sine Trolddomskunster over Moradset og lagde umærkeligt et Knippe Kviste under den sovende Helts Hoved. I Knippet var der Soveurter, som vare bundne sammen ved stærke Trolddomsord. Da det var gjort, skyndte Trolden sig hurtigt bort. Men en stærk Tryllesövn bandt Kalevi Poëg, saa han ikke kunde røre sig af

Stedet. Skjönt han havde lagt sig med Ansigtet mod Øst, formaaede Straalerne fra den opgaaende Sol ikke at vække ham, og lige saa lidt kunde Fuglenes Morgensang bryde Sövnens Tryllemagt. Solen steg og sank, de klare Stjerneøjne lyste over ham og lukkede sig atter til, de tunge Regnskyer fore hen over ham og gjenneblødte ham, og Solen törrede atter hans Klæder, Maanens Horn tog til og af, og Folket samlede sig paa Taras Høj for at prise Guden — men Kongen blev uafbrudt ved at sove.

Der kom Folk sammen fra Virland og Vigen, fra Jærven og fra Harrien, bestandig flere og flere; de samledes alle Vegne fra til Hest og til Vogns, og mange kom i deres Fartöjer ad Embækken. Iblandt dem var ogsaa den bygningskyndige Olevs Sön og Alevi Poæg, der netop kom tilbage fra sin Finlandsfærd. Han steg op paa en Bakke og lod Folket stævne til Thing. Da Thinget var sat, slog han til Lyd med Haanden og talte saaledes:

— I Mænd fra Virland og Vigen, fra

Jærven og Harrien, alle ser jeg her, dog savner jeg den gjæveste af alle Mænd, ham, der som Drot over dette Land hersker med lige saa stor Kraft som Vennesælhed. Jeg spørger eder nu alle en og hver, om nogen af eder véd, hvor Kalevs stærke Søn er henne; thi vi trænge haardelig til hans vældige Arm for at skjærme os i Kampen, som truer baade fra Finland og fra de jærnklædte Mænd fra Vesten.*)

Men da ingen kunde melde noget om Kongen, vedblev Alevi Poëg saaledes:

— Saa skal der udsendes Mænd til alle Sider, og Tara vil styre deres Fjed, at de maa finde hans Spor og bringe Tidender med tilbage, om han enten har fundet sin Bane eller holdes fangen et eller andet Sted af Trolddomskraft. Men vi bör ikke lægge Hænderne i Skjødets imidlertid, vi ville bygge en Borg, hvor der i Krigstid kan være Ly for Kvinder, Börn og Oldinge, som ikke længer formaa at føre Sværdet. Hertil have Guderne

*) Her hentydes til de danske paa Kong Valdemar Sejers Tid og til Kampen med de tyske Riddere.

sendt os den bygningskyndige Olevi Poëg hid, han skal udsøge Stedet og lede Arbejdet.

Det tyktes dem alle forstandigt og vel talt, og de kjækkeste og klogeste Mænd drog ud for at lede efter Kongen. Men ingen kom til det Sted, hvor Drotten laa, skjult af tætte Siv og fængslet af Tryllesövn. Kun en og anden ussel Vogterdreng kom en sjælden Gang til dette øde Sted og gav sin Klage over sin ensomme og forladte Stilling Luft i en vemodig Sang, som kun Vinden og de susende Birketræer hørte. Men Rimfrosten og Sneen lagde det hvide Tæppe over Fjæld og Skov, og Kulden stivnede alle rindende Vandløb, Kvæget sattes paa Stald, og intet menneskeligt Væsen kom mere til det Sted, hvortil Kongen var fasttryllet. Da vilde han være omkommen af Kulde, hvis ikke en sælsom Dröm havde sprængt hans Lænker. Drömmen var saaledes:

Det tyktes ham, at han var i Ilmarinens Bjærg, der fra Jordens Midtpunkt hæver sig op til det mellemste Skylag og danner en vældig Hvælving over det Kæmpeværksted,

hvor Smedenens Gud Ilmarinen styrer sine flittige Svendes Arbejde, medens de i Bjærgets Indre hamre stærke Hjelme og skarpe Sværd og gjøre kunstfærdige Smykker. Det tyktes ham, at de just smedede paa et saadant herligt Sværd til ham; syv paa én Gang svang de vældige Hamre under lystig Sang, som de rislende Vande ledsagede med skjønne Toner. Da traadte en sortlokket Ungersvend ind i Hallen. Hans Kinder vare blege, og störknet Blod sad om hans Hals og paa hans Bryst. Han sagde: Hvorfor bortødsle I jert Staal paa et Væрге til en Morder, som paa Niddings Vis har krænket Gjæstfrihedens hellige Love? Med det Sværd, jeg selv havde hamret hvast og stærkt, traf Niddingen mig; det var den Lön, han gav mig for mit Arbejde. Da vrededes Kalevi Poëg saare, han samlede alle sine Kræfter for med et vældigt Slag at sønderknuse sin skaanselløse Anklager — men i det samme var det, som om en tung Byrde væltedes bort fra hans Bryst, og — han vaagnede. Saaledes havde da nu Trolddommen tabt sin Kraft.

Han rejste sig op og saa' sig om; Solen stod höjt paa Himlen, og det tyktes ham, han havde sovet baade fast og længe; dog havde han ingen Forestilling om, at Sövnens havde bundet ham fast til Stedet i mange Maaneder. Med Kæmpeskridt ilede han gennem Moradser, over Hej og ensomme Fyrreskove, som intet Menneskes Fod för havde betraadt. Da Solen sendte sine sidste Straaler op til Taras Bolig, för den gik til Hvile i Havets dybe Brönd, satte han sig et Öjeblik ned for at hvile sine trætte Lemmer ved Foden af et Birketræ. Paa Træets Grene oven over ham sad syv Skader; den ene talte til den anden. Den første sagde:

— Neden under os hviler en Mand, mindst tænker han, at hans Mænd søge efter ham.

Den anden Skade sagde:

— Ikke véd han, hvor længe Tryllesövnens har holdt ham fængslet; ellers vilde han skynde sig hurtigt som Skyen, der jages af Stormen, for at naa sit Hjem.

Den tredje Skade sagde:

— I Sarviks *) Borg vilde han finde nok af røden Guld og kostelige Smykker og mere Sølv, end hans stærke Skuldre orke at bære, om han ellers agtede sig did.

Den fjerde föjede til:

— Ringere tykkes mig hans Kløgt end hans Kraft. Længe har han forgjæves søgt sin Moder; klogere handlede han, om han rejste til Verdens Ende.

Den femte sagde:

— Nordlysaanderne ved Gnisternes Ø vilde brænde hans Skib; den slikkende Lue vilde svide hans Mænd.

Den sjette sagde:

— Klog tyktes Manden mig, om han udrustede et Skib af Sølv.

Den syvende sagde:

— Endnu klogere vilde han tykkes mig, om han varede sig for Vaabensmedens Trolddom.

Men Kalevi Poëg forstod grant Fuglenes Sprog; hurtigt rejste han sig derfor op og tøvede nu ikke, för han atter stod i Kongs-

*) Den hornede Sarvik er Djævlens Fyrste, se næste Afdeling XI.

gaarden. Han satte sig paa en Sten uden for Gaarden. Da kom en Mand hen til ham og sagde:

— Altfor længe har du tøvet, min Konge, men i en lykkelig Stund træffer jeg, Olevs Søn, dig; thi jeg har fundet en Plads, som er vel skikket til at bygge en By paa for dit Folk og en Kongsgaard for dig selv, som sømmer sig for Kalevs stærke Søn.

Da blev Kongen glad i Hu og gik sammen med Olevi Poæg hen for at se paa Stedet. Olevi Poæg kastede Spaaner paa en Myretue og paakaldte Guden Ukko, da greb de smaa Dyr hver sin Spaan og slæbte dem rundt til alle Sider. Men Spaanerne dannede et sammenhængende Hele, som tydeligt viste en Grundtegning af Byen.

Da sagde Bygmesteren:

— Nu skal jeg udmaale Byggepladsen, hent du saa Sten og Tømmer fra Pejpus's Bredder; thi ingen formaar som du at tøjle Sæns onde Aander.

Og Kongen brød Sten ud af Jordens Skjød og bragte dem did, og han gik paa ny

til Pejpus's Bredder, fældede Tømmer og bar de vældige Planker til Byggestedet. Nu gav Olevi Poæg sig i Lav med Arbejdet og maalte, murede, tømrede og opbyggede Dag og Nat, og snart föjede Sten og Tømmer sig til Huse, og Byen rejste sig stedse højere. Men han trængte atter til mere Tømmer, og Kongen begav sig paa ny til Pejpusseen for at hente det. Men Bygmesteren maatte vente længe, inden Kongen atter kom tilbage.

XI.

Færden til Underverdenen.

Kongen bar just det svære Tømmer, han havde fældet, paa sine Skuldre til den nye Bygd, da han langt borte saa' en sort Røg stige op over den mørke Skov. Han gik efter Røgen og kom da til et stort Baal, der brændte ved Indgangen til en Hule. Der hang en Kjedel over Ilden, og rundt om den sad tre Mænd paa Hug og kastede Ved paa Ilden. De vare sorte og fulde af Sod og af et sælsomt og saare afskrækkende Ydre. Huden paa Hænderne lignede Dyreskind, Fingrene vare fede og Ansigterne fordrejede, Ryggen var kroget. Han spurgte dem, hvad de kogte, og de svarede med et hæsligt Grin:

— Vi koge Björnelever og Ulvefedt til Sarvik.

Da tænkte han paa, hvad Skaden havde sagt: I Sarviks Borg vilde han finde nok af røden Guld og mere Sølv, end hans stærke Skuldre orke at bære, om han ellers agtede sig did. Derfor svarede han:

— Eders modbydelige Føde kunne I beholde for eder selv, men min Hu staar nu til at gjæste Sarviks Borg.

Da lo Mændene haanligt og sagde:

— Kom kun, hvis du har saa stor Lyst; dog ville vi raade dig, at du tager dig i Agt, at du ikke skal komme til at sidde som en Mus i Fælden.

Men Kongen kjendte ikke til Frygt og begav sig paa Rejsen til Sarviks Borg.

Den vældige Sarvik er alle andre Trolde Hersker, han er Konge over de dødes Rige, hans uhyre Horn ere en Rædsel for Menneskenes Börn, og hans Borg ligger skjult dybt nede i Jordens hemmelighedsfulde Skjød. Umaadelige Rigdomme af Guld og Sølv og kostbare Stene, langt mere end noget Menneske

kan tænke sig, ligge her skjulte i Jordens sikre Skjød, vogtede af den onde Sarvik og hans talløse Skarer af Trolde og Utysker, og ve den, der vover sig til dette frygtelige Sted.

Men Kalevi Poëg steg modig ned i den Hule, som førte dertil. Han steg bestandig dybere, Dagens Lys svandt, og Nattens Mørke omgav ham. Han maatte føle sig frem langs Fjældets klamme Vægge, medens af og til de iskolde Vanddraaber faldt ned fra oven paa hans Hoved og hans Skuldre, og han trindt om sig hørte den rislende Lyd af det nedsivende Vand. Under hans Fødder var Grund-
en vaad og slibrig, og efterhaanden begyndte Hulens Aabning at blive snævrere; tilsidst blev den saa lille, at han ikke kunde staa oprejst, men maatte lægge sig ned og krybe frem ad paa Hænder og Fødder. Saaledes trængte han bestandig længere frem med stort Besvær, men lige paa en Gang saa' han i det fjærne et mat Skjær, og Hulen udvidede sig nu mere og mere til en høj og rummelig Hal, der oplystes af en brændende Hængelampe, som i en stærk Jærnlænke var fastgjort til

Hallens Loft. I Baggrunden af Hallen var en vældig Jærndör, som var fast tillukket, og paa hver Side af Hallen stod et uhyre Kar. Det ene var fyldt med en Drik, der var hvid som Mælk, det andet med en Drik, der var sort som Beg.

Kongen stod et Öjeblik stille og lyttede; da hørte han inden for Jerndören en Ten snurre og en Kvinde synge, medens hun spandt. I vemodige Klagetoner udtalte den syngende sin Sorg over at være skilt fra Solens lyse Straaler og de friske Blomster i Birkeskovens Bund for at skulle henleve sit Liv i Jordens mørke Skjød som en ussel Trælkvinde. Men Kongen trøstede den klagende Kvinde med, at han var de undertryktes Ven og altid vilde hjælpe dem med sin stærke Arm.

Kvinden raabte gjennem Dören til ham, at han var kommen i en saare heldig Stund, thi Sarvik var ikke hjemme. Hun bød ham dyppe sin Haand i Kjedlen med den sorte Drik. Det gjorde han, og derved voxede hans Kræfter saa stærkt, at han kunde sprænge Jærndören. Med et vældigt Drøn sprang de store

Dörflöje op, og han stod lige over for den Kvinde, hvis Røst havde lydt til ham. Det var en skjön, tilsløret Mø med et kosteligt Smykke over den svulmende Barm og en Hals, der var blændende hvid som nyfalden Sne.

Da hun fik Öje paa den kæmpestore Mand, frygtede hun for, at han skulde røre ved hende; thi hans Styrke var ved Tryllevædsken stegen i en saa umaadelig Grad, at et Menneske af sædvanlig Störrelse maatte sønderknuses blot ved den letteste Beröring af hans vældige Haand. Derfor flygtede hun hurtigt ind i det tilstødende Rum. Hendes lette Dragt, der var blaa som den klare Himmel, faldt med et langt Slæb ned om hendes Fødder, medens hun syntes at svæve bort uden at berøre Gulvet. Hurtigt tog hun en Hat, der hang paa Væggen. Det var en Ønskehat og hel sælsom at se til. Den var sammensat af lutter smaa Stykker af de dødes Negle*) og kunde

*) Efter den nordiske Gudelære er ligeledes Skibet Nagelfare bygget af døde Menneskers Negle, derfor maatte man ikke glemme at klippe de dødes Negle af. I Ragnarok bliver Nagelfare flot og styres af Jätten Hrym.

opfylde ethvert Ønske. Møen satte den paa Hovedet og kvad:

Vox nu, vox nu, gyldne Kvinde!

Stig mod Hallens Loft i Lön,

Indtil Kalevs stærke Sön

Du i Væxt er bleven lige.

Da begyndte hendes Skikkelse at løfte sig fra Klippegrunden, og hun voxede højere og højere, indtil hun havde naaet samme Kæmpe-størrelse som Kongen.

Denne tog derpaa Ønskehatten af hendes Hoved, satte den paa sit eget og kvad:

Sænk dig, sænk dig, kjære Bro'er!

Ned fra Klippens høje Tinde,

Til du vorder lig den Kvinde,

Der i disse Haller bor.

Da blev han af samme Størrelse som andre Mennesker. Men Kæmpemøen böjede sig ned, tog Hatten af hans Hoved og ønskede sig tilbage til sin sædvanlige Størrelse igjen. Kalevi Poæg beholdt Hatten for at kunne gjøre sig stor og stærk, hvis han skulde komme til at bestaa en Kamp med Sarvik, naar denne kom hjem. Møen kaldte paa sine to Søstre, af hvilke den ene polerede Sølv og den anden

vogtede Gæs paa Engen. De glædede sig saare over at se et Menneske og spøgede og legede med Kongen.

Han bad nu om at maatte faa Lov til at se Sarviks Bolig, og de førte deres Gjæst igjennem en Jærnport til en stor Hal med vældige Klippesøjler og saare højt til Loftet. Alt her var af Jærn og Staal: Søjlerne, Gulvet og alle Væggene, saa vel som Borde og Bænke. Derpaa kom de ind i en anden Hal, hvor alt var af Kobber, og fra Kobberhallen naaede de igjennem en Kobberdør ind til en Sølvhal, hvor alt var af det reneste Sølv, der straaede og skinnede, saa det skar dem i Öjnene. Rundt om i Hallen stode store Sølvkister fyldte med Sølvmonter. Fra denne Hal kom de til en Guldhal, hvor det ædle Metals Glans var saa stærk, at Kongen et Öjeblik maatte holde sig for Öjnene for at vænne sig til det overmaade stærke Lys, som strömmede ham imøde fra Væggene, Loftet, Gulvet og Søjlerne. Kalevi Poæg blev saa betagen af denne overvættets Herlighed, at han var plat maalløs og ikke kunde fremføre et Ord. Her stod Sarviks

store Seng af purt Guld, hvori han plejede at sove, og alle Stole og Borde vare ligeledes af Guld. Foran Sengen stod paa et Guldbord to Guldbægere, der begge vare fyldte til Randen med samme Drik; dog tyktes det kun saa, thi i Virkeligheden var Drikken i hvert Bæger saare forskjellig: den i Bægeret til højre øgede den drikkendes Kræfter tidobbelt, men den i Bægeret til venstre formindskede dem lige saa meget. Her var alle Vegne nok af røden Guld: tykke, kunstfærdige Guldringe straaledede fra svære Guldskuffer, som stode tæt ved Siden af hverandre langs Hallens lange Vægge, fyldte lige til Randen. Da tænkte Kongen atter paa Skadens Ord: I Sarviks Borg vilde han finde nok af røden Guld og mere Sølv, end hans stærke Skuldre orke at bære, om han ellers agtede sig did.

Kongen bad nu Møerne fortælle ham alt om Sarvik, og den ældste Søster sagde:

— Meget vil jeg nu melde dig om ham, som endnu ingen dødelig hidtil har vidst. Dog er der ét, som jeg aldrig har kunnet spørge, og det er, hvem der er Fader eller

Moder til den stærke hörnede Jætte; om han er avlet af en Björn eller født af en Ulvinde.

Ofte kjører han herfra med saa stærkt et Gny, at Jorden bæver derved. Da vover ingen at følge ham, hvor han drager hen til de dybe, mørke Dale. Han ejer en saare rummelig Bolig og har Magt over syv Verdener, for at kunne tildele de Døde, som han hersker over, Boliger dybt nede under Jordens Overflade bag høje, stærke Hegn. Saare stort er hans Folk og bliver styret med megen Strængighed. Kun én Gang om Aaret, paa „Sjælenes Dag“ *),

*) Dette var ved Juletid (Vintersolhverv). Ikke blot Estlænderne, men ogsaa Litthauerne og Letterne hensatte ved denne Tid ni Dage i Træk alle Slags Spise- og Drikkevarer paa Kirkegaardene eller i Husene, for at de hedenfarnes Sjæle kunde vedervæge sig dermed under deres Besøg oppe paa Jorden. I Estland, Litthauen, Østpreussen og Kurland, hvor disse Folkestammer endnu bo, har denne gamle hedenske Skik til Minde om de afdøde holdt sig lige til Nutiden, men faaet et kristeligt Anstrøg; den falder omtrent paa samme Tid som den katholske Alle Sjæles Fest, og denne fejres derfor med Spise- og Drikkegilder under Salmesang, ligesom ogsaa noget Mad og Drikke hensesættes for de afdøde, hvis Navne paakaldes under Bøn og aandelige Sange i Kapellerne paa Kirkegaardene. Man tror herved at kunne lindre de Afdødes Lidelser i Skjærsilden.

tör de i ni Dage gjæste Oververdenen og dvæle paa de Steder, der gjemme Minderne, som vare dem dyrebare, medens de levede paa Jorden. Ved denne Tid drage store blege Skarer til Livets Boliger igjennem Dødens Port.

Da spurgte Kalevi Poëg videre:

— Hvor er Dødens Port, ad hvilken de drage ud og gennem hvilken de vende tilbage?

Hun svarede:

— Derom meldes, at den er ved Verdens Ende vest for Ildgnisternes Ø.

Da kom Kongen i Hu, at den fjerde Skade havde sagt, at han burde søge sin Moder ved Verdens Ende. Han lystedes stærkt efter at høre mere og spurgte derfor videre:

— Hvorledes kom I, gyldne Møer, i Mørkets Magt? Ikke tykkes mig eders Kinder at bære Dødens Farve. Hvem førte eder da til Skyggernes Rige?

Da kvad den anden Mø:

— En Gang da vi legede i Skoven paa det blomstervirkede Grönsvær, brød Mørkets Trolde frem fra de tætte Graner, greb os og

førte os til dette menneskeforladte Sted, hvortil aldrig nogen Solstraale finder Vej. Siden den Tid maa vi tjene den frygtelige Sarvik, spinde Guld og holde de store Haller skinnende blanke. Af Sarviks Bolig kan ingen komme levende ud, og derfor kunne vi aldrig mere komme tilbage til den lyse Jord, men Guden Ukko har skjænket os Udødelighed, saa længe vi forblive Møer.

Derpaa kvad den tredje Søster:

— Hvad er vel evig Ungdom her i denne sørgelige Ensomhed? Langt lykkeligere er den ringeste dødelige Viv oppe paa Jorden i det klare Dagslys. Kun du formaar at forløse os ved Hjælp af Ønsheatten og Ønskevaanden dér paa Væggen. Men il, för Sarvik vender tilbage, ellers er ogsaa du i Sarviks Vold til evig Tid.

Da lo Kongen og sagde:

— Kalevs Sön har en stærk Arm, som nok skal befri eder. Den, der har nedlagt Finlands Jætter, ham vil selv de dødes Fyrste ogsaa blive nødt til at lade drage bort herfra, og han skal endda komme til at finde sig i

at savne saare meget af sit Guld og sine Skatte.

Næppe havde han udtalt disse Ord, før hele Borgen skjälv under Sarviks Trin, og Kvinderne bævede. Men den ældste, som frygtede for den modige Mands Liv, ombyttede ubemærket Bægrene foran Sarviks Seng.

Denne traadte nu ind, og da han fik Öje paa Kongen, der paa Grund af Ønskehattens Tryllekraft kun endnu var lille at se til, men derfor ikke ringere i Styrke, raabte han med Haan:

— Hvad er det for en Usling, der har vovet sig ind i min Bolig? Nu har jeg dig som en Mus i Fælden.

Men Kongen svarede:

— Hvorfor er du saa bleg om Næbet, Kammerat, som om du havde ligget i Jorden og var tagen op igjen? Du tøvede længe med at komme hid, ellers skulde du allerede nu have fundet en, der er Mand for at optage Kampen med dig!

Da forbitredes Sarvik saare og raabte:

— Jeg skal knuse hvert Ben i din ynke-

lige Krop, din lille fejge Karl, og der skal ikke blive saa meget som et Støvgran tilbage af dig.

Men Kalevi Poög svarede:

— Nu have vi faaet nok af store Ord, det er paa Tide at skride til Kamp, for at vi kunne komme til at prøve Kræfter sammen.

Dermed var Sarvik tilfreds, dog tog han først en Slurk af Bægeret paa højre Side af sin Seng for at øge sine Kræfter. Det faldt ham ikke ind, at Bægrene vare ombyttede, og at han saaledes drak af det svækkende i Stedet for af det styrkende Bæger. Den ældste af Mørne bød han at gaa ud i Jærnhallen og hente en Staallænke. Hun adlød skjælvende. Derpaa gik begge Kæmper ud i Gaarden, som laa udenfor Guldhallen og overhævedes af et vældigt Granitloft. Her grebe de begge fat paa hinanden af alle Kræfter, og da de begyndte at brydes og stampe med Fødderne, skjælv Stensøjlerne i Gaardhallen, Klipperne knagede, Loftet truede med at styrte ned, og hele den gamle Jord bævede af Krampetrækninger, der som stærke Jordskjælv

omstyrtede Byer og dræbte Mennesker trindt om paa Jordens Overflade. Men ingen af de vældige Brydere formaaede at vinde Overtaget over sin Modstander. Derpaa hvilede de begge en Stund efter denne første haarde Dyst for et Öjeblik at trække Vejret og samle Kræfter til en ny Kamp. Kalevi Poëg satte imidlertid hurtigt Ønskehatten paa Hovedet og kvad:

Vox nu, vox nu, Sön af Kalev,
Stræk dig, stræk dig, stærke Mand!

Næppe havde han udtalt disse Ord, för hans Skikkelse skød flere Favne i Vejret. Han greb Sarvik, løftede ham höjt op imod Klippeloftet og slog ham med al sin Kraft ned mod Stengulvet, saa at han sank ned i Stenen lige til Anklerne; derpaa løftede han sin venstre Fod, satte den paa Sarviks Skuldre og trykkede ham ned i Stenen til Knæerne. Derpaa løftede han sin venstre Fod, satte den ligeledes paa Sarviks Skuldre og trykkede ham ned i Stenen lige til Hærderne. Saa greb Kongen efter Staallænken for at lægge sin Fjende i stærke Baand. Men i samme Öje-

blik skrumpede Sarvik sammen til en ussel Orm og forsvandt i Jordens Skjød.

Spottende raabte Kalevi Poëg efter ham:

— Hvor blev nu min Mus af? Den forsvandt som et Firben imellem det tørre Løv, naar den mærker Menneskets Fjed nærme sig. Dog faar jeg nok en anden Gang fat paa ham, og da skal min Lænke nok holde ham fast. Og I, ædle Møer, gjør eder færdige til at rejse bort herfra til eders Hjemstavn, nu skal den varmende Sol snart skinne paa eder, I skulle atter se Maanen synke ned bag Skoven og de klare Stjærner lyse over eders Hoved.

Derpaa saa' han sig om efter Bytte. Han greb et Slagsværd, der hang paa et Søm paa Væggen, og løftede en af de store Kister med Sølv og en med Guld op paa sine Skuldre. Denne Byrde var alt hvad tyve Heste vilde kunne have baaret. Derpaa satte han Møerne op paa Kisterne og raabte med Ønskehatten paa Hovedet:

Hat af Negle, skynd dig saare!
Før os ud til Udgangsporten,
Hvor jeg Temmeret lod ligge.

Og i samme Nu stod han ved Indgangen til Hulen. Kjædlen hang endnu over Ilden, men Kokkene vare forsvundne og Ilden ved at gaa ud. Men han pustede den atter op og kastede Hatten i Flammerne med Foragt. Da fældede Møerne modige Taarer, men de forglemte snart deres Sorg, da de atter saa den skinnende Sol bryde frem fra Skyerne, og Kongen lovede dem Mænd. Derpaa læsede han Brædderne og Skattene paa sine stærke Skuldre og løftede Møerne op oven paa.

Da han nu havde gaaet et Stykke med sin Byrde, saa han, at Sarviks Svoger forfulgte ham med syv af sine Svende. Møerne bleve da saare ængstelige til Mode. Men den ene af dem havde taget Ønskekvisten med sig. Denne svingede hun over Hovedet, og der fremkom da en stor Sø bag ved dem, som deres Forfølgere ikke kunde sætte over.

Saaledes naaede de snart lykkeligt til Fader Kalevs Gravhøj. Her var Olevi Poëg i fuldt Arbejde med at opføre den nye Stad. Der vare ogsaa Kongens Frænder Alevi Poëg og Sulevi Poëg. De levede saare glade ved at

se den ædle kongelige Helt med de store Skatte og de skjønne Møer.

I Møerne fandt de stort Behag. Alevi Poëg tog den yngste til Hustru. Sulevi Poëg den ældste, og den bygningskyndige Olevi Poëg ægtede den tredje Søster. Deres Boliger stode fix og færdige, der blev gjort et stort Gjæstebud og fejret et prægtigt Bryllup paa én Gang for alle tre Par. Der var Gjæster indbudne baade fra Virland og Vigen, fra Jærven og Harrien, og der blev tæmt mange store Mjødkrus i den høje Hal, og der var rigeligt med alle Slags Madvarer. De glade Gjæster svingede sig i Korsdans og den virlandske Svingdans og den dorpatske Tretakt, enhver dandsede af alle Kræfter. Kun Kong Kalevi Poëg tog ikke Del i den støjende Glæde. Han sad tankefuld i sit Højsæde og tænkte paa sin kjære Moder Linda. Med ét sprang han op og udbrød:

— Den By, vi nu bygge for at værne de værgeløse mod Krigens Færd, skal hedde L y n d a n æ s (o: Lindas Barm) til Minde om min

Moder, thi som en Moders Barm skal den nære sine kjære Börn.

Men Kongen var stedse mod i Hu, han kunde ikke finde Rist eller Ro, för han havde vandret til Verdens Ende for at finde den bort-ranede Moder. De tapreste og haardføreste Mænd, som havde Lyst til at følge ham paa denne Færd, samlede han om sig, men Resten bød han at blive og forsvare Byen Lyndanæs og lyde Olevi Poæg. Alevi Poæg og Sulevi Poæg fulgte med paa Færden med en stor Skare udvalgte Mænd.

XII.

Færden til Verdens Ende. Farvik lægges
i Lænker.

Da Brylluppet var til Ende, drog enhver hjem til sit for at ruste sig til den forestaaende store Færd. Men Olevi Poëg lod fælde de største Træer i Skoven for at bygge et Skib. Endvidere indkaldte man runekyndige Vismænd fra Finland, som skulde sige Kong Kalevi Poëg, hvor Verdens Ende laa.

De sagde:

— Hvor Himlens Kant er föjet sammen med Jorden, dér vil du finde Verdens Ende. Alfaders stærke Haand har fæstnet den i Norden lige under Himmelens Søm *). Men et Træ-

*) c: Nordstjærnen.

skib vilde Nordlysaanderne opbrænde, kun et Jærnskip formaar at modstaa deres spillende Flammer.

Nu først tænkte Kalevi Poëg paa den femte Skades Ord:

— Nordlysaanderne paa Gnisternes Ø vilde opbrænde hans Skib, og Ildsluerne vilde svide hans Mænd — og paa den sjette Skades Ord:

— Klogt tyktes mig denne Mand at handle, om han vilde gaa om Bord i et Skib af Sølv.

Han lod derfor smede et Skib af Sølv og kaldte det Lennok o: den lille Fugl, fordi det gjennemskar Havets Vande lige saa hurtigt som Fuglen gjennemskærer Luften. Alle vare nu færdige til Færden, de førte rigelig Rejsekost med sig i Skibet til den langvejs Færd, og Kalevi Poëg gik da om Bord tillige med sine Frænder Alevi Poëg og Sulevi Poëg og Vismændene, der kunde raade for Vind og Vejr, samt Krigerne Skare.

Som en Fugl igjennem Luften skar det skjönnne Skib igjennem Bølgerne. Sølvets skinnede i Solens Straaler, Mændenes Harnisker funk-

ede, og Sangen klang lystigt, medens Mændene arbejdede med Aarerne.

Styrmanden satte Kursen ad Finland til, Hav og Luft vare smilende, og Farten tegnede til at blive meget heldig. Allerede dukkede flere finske Øer, bevoxede med grønne Birke-træer, frem fra Havfladen, da de troldkyndige Finnemænd begyndte at øve deres Finnekunster. De ophidsede Vindene, saa at Himmelen bestandig blev mørkere og mørkere, og de fraadende Søer med bestandigt stigende Raseri brødes mod Skibets sølverne Bov. Snart var Uvejret voldsommere end nogen formaar at tænke sig. Lennok løftedes som en Fjer paa Braadsøernes Top og svævede som en Maage for Vinden. Syv Dage i Træk holdt det paa hermed. Da naaede de til et ubekjendt Land. De Vise lyttede efter Fuglenes Tale, og de hørte da Ravn sige til Ravn:

— Hvad ville de Taaber paa Laplands ufrugtbare Kyst?

Da Skibet var sikkert fortöjet i en Bugt, gik Kongen selv fjerde i Land for at opsøge Laplands Vismand Varrak, der kunde sige dem

i hvilken Retning de skulde styre for at komme til deres Maal: Verdens Ende. De gik et langt Stykke ind i Landet over Hede- og Mosestrækninger; omsider fik de Öje paa et ensomt Hus. I Dören sad en Mø, som spandt og sang dertil uden at lægge Mærke til de kommende. Da de pludselig stode for hende, blev hun bange og flygtede skrigende ind i Huset. Da traadte en Gubbe frem i den aabne Dör; Kongen kjendte ham og sagde:

— Ven Varrak, sig os Vejen til Verdens Ende, hvor Maanens Lys udslukkes og Solen gaar til Hvile i den lange Nat.

Men denne svarede:

— Kalevs ædle Sön, tungt vil det falde dig at gjöre den lange Rejse til Verdens Ende og at finde den; men selv om du fandt den, vilde Nordlysets Aander fra Ildgnisternes Ø dog brænde eder op. Hist aabnes Dødens Port for alle dødelige. Mit Raad til dig er derfor, at du snarest mulig atter vil sætte Kursen ad Hjemmet til; did vil jeg vise dig Vejen.

Da bød Kalevi Poëg ham ti Sække fyldte

med Guld og Sølv, om han vilde vise dem Vejen til Verdens Ende. Dog vilde Varrak ikke indlade sig herpaa, før han havde sét deres Skib, men da han saa', at det var af Sølv, gik han ind paa Kongens Ønske og satte sig ved Roret.

Ström og Vind vare dem gunstige, og hurtigt som en Fugl ilede Lennok mod sit Maal. Men paa engang blev Fartöjet grebet af en voldsom Malström, der snurrede det rundt som en Top i ustandselig Fart. Strömmens Magt var imodstaaelig, og mere og mere nærmede de sig til det Punkt, hvor Havets Afgrund vilde opsluge dem alle. Da udtænkte Varrak en List til at komme ud af Malströmmen. Han trak en Tønde over med rødt Tøj, fastgjorde den til en Ende Reb og kastede den ud i Søen. Et Öjeblik efter bed en Hval paa Maddigen, men da den mærkede, at den var fangen som i en Snöre, søgte den af alle Kræfter at undfly. Paa denne Maade trak den Skibet med sig ud af Malströmmen, og da baade Vind og Ström uden for vare gunstige, vare de uden for al Fare og sejlede dristigt

frem mod Maalet i mange Nætter og Dage. Da saa' de i det fjærne Ildsøjler og en sort Røg stige op af Havet, og nu vidste de, at de nærmede sig Gnisternes Ø. Da de kom nærmere, skjelnede de tre saare høje Bjærg-toppe, hvoraf den ene udstødte Ildsøjler, der fyldte Luften med Gnister helt op til Himmelens Top; fra den anden Bjærgtop opsteg en sort Røg, og fra den tredje skød kogende Vandsøjler højt i Vejret.*)

De lagde da til Land, og Sulevi Poæg gik i Land for at finde en Vej, ad hvilken de kunde drage i Sikkerhed for Ildsluerne. Men da han var kommen et lille Stykke frem ad, begyndte det at regne ned over ham med glødende Stene saa tæt som Hagel, og det var med Nød og Næppe, at han formaaede at skjærme sig ved at holde Skjoldet over sit Hoved, de brændende Luer svede hans Klæder, og kun med den yderste Nød lykkedes det ham at komme tilbage til Skibet igjen, og han raadede dem da til at sejle videre og

*) Gnisternes Ø er aabenbart Island med Hekla og Geysir.

lægge til et andet Sted. Dog vilde de ikke lægge fra Land, før en anden kjæk ung Mand var kommen tilbage, som samtidig med Sulevs Søn havde forladt Skibet. Længe ventede de paa ham, men saa kom en Maage flyvende, hvis Skrig en af Vismændene kunde tyde. Den kvad, at Ynglingen var draget hinsides Isbjærgene til Foraarets Land, hvor han levede i evig Glæde. Da Kongen hørte dette, blev han vel til Mode og lod lægge fra Land.

De sejlede da videre, indtil de kom til Rimthursernes Land. Her sad Hyglamøen*) paa en høj Bjærgtop, hun pustede og stønnede saa stærkt, at der opstod en heftig Storm af hendes Aandedræt, som førte Lennok flere Mile tilbage. Alle Mændene bleve saare forfærdede paa nær Kalevi Poëg, som raabte:

— Tak være dig, du Luftens Datter, at du fylder vore Sejl med Vind!

Men snart efter forfærdedes Kongens Mænd atter saare over et højst sælsomt Syn. De saa' Nordlysaanderne fare frem i Luften og

*) Hygla er det estlandske Navn paa Thursernes eller Kæmpernes Land.

svinge deres gyldne Skjolde, der snart skinnede som det røde Guld og snart lyste som Maanens klare Skin, medens de samtidigt udslyngede lange, tynde Sølvspyd, der skinnede som Solstraaler.*) Fra Skjolde og Spyd skød der Flammer ud, som naaede helt ned til Skibet. Dette opvarmedes af Luerne, og Mændene søgte at dække sig med deres Skjolde, men baade Skibet og Skjoldene bleve stærkt ophedede, og Mændene ængstedes saare. Kun Kongen blev uforsagt, han stod modig ved Roret og tilraabte dem:

— Glæd eder, kjære Stalbrødre, at Aanderne lyse for os med deres Skjolde og Spyd, naar Maanen nægter os sit Lys. Ro kun rask til, mig tykkes alt i det fjærne at at skue den Kyst, som er vor Rejses Maal.

Hurtigt skøde de da frem ad gennem Bølgerne og saa' med Undren, hvorledes Aanderne bestandig længere og længere borte fortsatte deres lydløse Kamp helt op imod Himmelbuen, og lagde de paa Grund deraf

*) Dette er aabenbart en Personifikation af Nordlyset.

næppe Mærke til, at de allerede vare naaede til Land.

De lagde Skibet i Skjul, og nogle faa af Mændene bleve tilbage for at holde Vagt ved det. De øvrige droge alle frem ad ind i det ukjendte Land. Her traf de paa Mennesker, der havde Kroppe som Hunde og bare lange Haler; det var de Folk, der boede yderst mod Verdens Ende. De kom løbende frem i store Skarer mod Kongen og hans Mænd og vilde formene dem at drage videre. Men Estlænderne trak deres Sværd og huggede ind paa dem, Kalevi Poëg gik i Spidsen med Sarviks Sværd, og de anrettede et stort Blodbad paa Fjenderne. Da Marken laa fuld af døde, flygtede Resten mod nord, rædde for de drabelige Stridsmænds hvasse Sværd. Kongen og hans Mænd søgte derpaa et Sted, hvor de kunde hvile sig og styrke sig efter Kampen ved et kvægende Maaltid. Nogle sankede Brændsel sammen, hvoraf der laa nok omkring paa Strandbredden, andre hentede Fødevarer fra Lennok. Der blev tændt et vældigt Baal, og den store Skibsgryde blev vel fyldt hængt over

Ilden. Alevi Poëg var Kok, medens de andre udmattede af Kampen lagde sig til at sove.

Medens nu Alevi Poëg sad og passede Gryden og af og til lagde frisk Ved til Ilden, kom der en lille Spirrevip løbende, som ikke var mere end tre Haandsbredder høj. Han havde en Bjælde om Halsen og bad i en indsmigrende Tone om, at han maatte faa Lov til at spise en lille Smule af Maden, bare lidt af hvad der laa paa Kanten af Gryden, ikke mere end en Fugl kunde nøjes med. Alevi Poëg syntes, det var Synd at nægte den lille Mandsling saadant et beskedent Ønske, og saa gav han ham Lov til det. Den lille hoppede da let som en Fugl op paa Kanten af Gryden og smagte paa Maden. Men i samme Öjeblik skete et mærkeligt Under. Mandslingen begyndte at voxe og blev større og større, en uhyre Kæmpe, hvis Hoved ragede op til Skyerne. Tilsidst blev han til en Taage og svandt bort som en Sky; men Gryden var tom helt ned til Bunden.

Alevi Poëg fyldte atter Gryden, han vækkede Kongen og meddelte ham den onde

Tidende. Denne besluttede da selv ganske alene at passe Maden og tændte atter Ilden op. Længe havde han ikke siddet ved Gryden, før Ilden under denne begyndte at knitre og fremskyde Luer paa en højst sælsom Maade. Ved det flagrende Skin blev Kalevi Poëg en lille Mand vár, der stod for ham saa pludseligt, som om han kunde være sprunget frem af Ilden. Han havde ligeledes en Bjælde om Halsen og bad meget ydmygt, om han bare maatte faa Lov til at spise lidt af hvad der sad paa Kanten af Gryden, blot saa meget som en Kylling kunde nippe med sit Næb. Det syntes Kongen var Synd at nægte ham, især da han bad saa ydmygt derom, og han sagde:

— Kom du kun her og tag en lille Bid, du er jo selv ikke meget større end en Kylling.

Da hoppede den lille som en Vind op paa Kanten af Gryden og slikkede af Maden. Men Kongen greb hurtigt Bjælden, der hang om hans Hals, og tog den til sig, og saa knibsedde han med Fingeren til den lille, saa

han fløj langt bort fra Gryden. Da bævede Jorden som rystet af et voldsomt Jordskjælv, et forfærdeligt Tordenskrald rullede drønende hen over Kongens og de sovende Mænds Hoveder, mangfoldiggjort i en uendelig Række af paa hinanden følgende Skrald, som naar Ekkoet mellem Bjærgene kaster Lyden mange Gange tilbage, indtil det tilsidst taber sig i det fjærne. I samme Nu var Utysket sunket i Jordens Skjød, og kun en tæt Taage svævede langs med Jorden.

Alle de sovende Mænd fore med et Sæt op af Søvne og begyndte at raabe og spørge, hvad der var paa Færde. Men Kongen svarede:

— Bliv I kun liggende roligt her omkring Ilden et Öjeblik, medens jeg gaar bort for at lede efter de dødes Drot. Alt en Gang tidligere har jeg sét ham synke i Jorden for mine Öjne, ogsaa denne Gang er han undsluppen mig, men jeg skal nok atter faa ham fat, og saa skal han ikke undgaa sin Straf.

Med disse Ord gjordede han Sværdet om sin Lænd, tog Bjælden til sig og gik frem ad ind i Taagen. Da saa' de ham ikke mere.

Mændene bleve siddende om Ilden og tillavede Maden. Ingen af dem følte længer Trang til at sove. De spiste og drak Mjød til i den lange Vinternat, og Vismanden fra Lapland meldte om gamle Frasagn og gav Svar paa alle Spørgsmaal. Da Taagen var forsvunden, og Stjærnerne lyste klarere end nogen Sinde för, fik de Öje paa en skummel Klippeport ikke langt fra det Sted, hvor de sade. Da sagde Varrak:

— Her er Indgangen til de dødes Rige, og her er Sarviks Bolig.

De gik nu hen for at se nærmere til og lagde da Mærke til friske Fodspor, som førte ind igjennem Klippeporten. De saa', at det var Kong Kalevi Poëgs Fodtrin, og nu vidste de, at Kongen var faret til de dødes Rige. De sørgede saare herover, da de mente, at han ikke lettelig vilde vende tilbage derfra igjen.

De ventede ogsaa længe forgjæves paa Kongen. Da paakom dem pludselig en stor Rædsel, thi Jorden begyndte at skjælve under deres Fødder, de høje Bjerge trindt om vaklede,

som om de skulde styrte over Ende, Havet steg over sine Bredder, og Bølger som Bjerge væltede sig skummende og sydende ind over Strandbredden. Mændene vilde da fly ned til Stranden for strax at begive sig paa Hjemvejen, men Kalevs Frænder, Alevi Poæg og Sulevi Poæg, talte dem til Rette og forestillede dem, at det var den visse Død at gaa til Søs i et saadant Uvejr, og dadlede dem strængt for deres Utroskab mod deres Herre og Konge, som de fejgt vilde forlade. Da skammede Mændene sig og bleve.

I syv Dage og Nætter vedvarede Jordskjælv med stor Voldsomhed. Da sagtnedes det omsider, og paa den ottende Dag hørte de tunge Skridt, der lød ud fra Indgangen til Underverdenen. Snart efter traadte Kalevi Poæg ud af Hulen. Han bar tunge Sække fulde af Guld, som han kastede paa Jorden. Han sagde kun, at han var træt og trængte til at sove, og ingen af hans Mænd vovede at spørge ham om Tidender.

Han sov i fulde tre Dage og Nætter. Da han vaagnede, sagde han kun:

— Lad os nu styre hjem ad, thi nu have vi været ved Verdens Ende.

De bare da Guldet ned til Skibet, og baade Mændene og den fremmede Vismand glædede sig saare over de store Rigdomme. Derpaa stødte de fra Land. Baade Vind og Ström vare dem gunstige, og Lennok fløj som en Fugl imod Syden. Men Kalevi Poëg var mod i Hu, thi han tænkte paa sin Moder. Da rejste Alevi Poëg sig og sagde:

— Kjære Frænde, længe have vi ventet paa dig, og saare sorrigfulde vare vi for, hvad der kunde være hændt dig. Sig os nu, hvad du har sét i de dødes Rige.

Da svarede Kongen:

— Jeg steg ned igjennem Klippeporten og vandrede ad mørke Stier. Ved hvert Skridt tog Mørket til, indtil det tilsidst tyktes mig, at Midnatten paa Jorden var som den klare Dag imod denne underjordiske Nat. Kun med yderste Besvær kunde jeg famle mig frem. Men en lille Mus, som sad i en Sprække, raabte til mig: Ring med din Bjælde! Det gjorde jeg, og i samme Öjeblik blev det lyst

som af skinnende Guld, saa at jeg hurtigt kunde ile af Sted en lang Strækning. Paa én Gang bleve mine Fødder standsede som af Baand. Jeg saa' ned og blev Tusinder af fine Guldsnore vár, der som Edderkoppevæv vare spændte over Vejen. Jeg søgte først at sønderrive dette tynde Næt med mine Fødder, og det lykkedes mig ogsaa let i Begyndelsen, men efterhaanden blev det gyldne Væv tættere og stærkere, saa at jeg tilsidst ikke kunde flytte en Fod. Jeg kunde hverken komme frem eller tilbage, jeg sad fast som en Flue i en Spindelvæv, og jo mere jeg sled og rykkede for at komme løs, desto fastere omslyngedes jeg af Guldtraadene. Tilsidst var jeg saa udmattet, at jeg ikke længer formaaede at røre mig. Da fik jeg Öje paa en Skrubtudse, som sad i en Klipperevne; den fæstede sine klare Öjne paa mig og sagde: Ring med din Bjælde! Det gjorde jeg, og i samme Öjeblik vare Trylletraadene forsvundne, saa at jeg hurtigt kunde ile af Sted en lang Strækning. Saa kom jeg til en lille Bæk, der ikke var bredere, end at man kunde skræve over den;

men idet jeg løftede min Fod, trak den modsatte Bred sig tilbage, saa jeg traadte ud i Mudderet og ikke kunde komme over. Hver Gang jeg vilde skræve over det lille Vandløb, gjentog det samme sig, og saaledes kunde jeg da ikke komme videre. Da fik jeg Öje paa en lille Krebs, som krøb frem fra Vandet; den raabte til mig: Ring med din Bjælde! Aldrig saa snart havde jeg gjort det, för Strandbredden stod fast, og jeg kunde træde over.

Jeg var ikke kommen langt frem, för der mødte mig en ny Plage. Store Sværme af Myg kom flyvende imod mig. De vældede frem saa tæt som Sneflager under en Snestorm og fyldte mine Öjne, mine Øren, min Mund og Næse, saa jeg hverken kunde høre eller se eller trække Vejret, og i min Nød glemte jeg at ringe med Bjælden. Men saa kom en Græshoppe flyvende og raabte: Ring med din Bjælde! Da kom jeg til at huske paa den, og saa snart jeg havde ringet, var Trolddommen forsvunden, og mine Plageaander vare borte i samme Nu. Jeg forstod nu, hvilken Skat jeg havde i denne Bjælde og bandt den fast til min Haand.

Jeg nærmede mig nu til en Flod, hvori der flød sort brændende Beg. Denne Flod er Grænseskjellet for de dødes Rige. En høj Jærnbro fører over Floden. Paa denne stode de dødes Vogtere, som ere Sarviks tapreste Kæmper. De vilde ikke lade mig gaa over Broen. Da bandt jeg min Hjelm fastere og greb saa haardt om Sværdet med baade Hænder, at mine Knoer bleve hvide. Saa stormede jeg frem i Børsærkegang imod Broen. En saadan Kamp havde de dødes Vogtere ikke før bestaaet. Haardt saaret styrtede den ene Kæmpe efter den anden over sine faldne Kammeraters Kroppe; Broen var ikke stor nok til at rumme dem alle, og hobevis styrtede de derfra ud i den brændende Ström.

Jeg stormede frem over Broen, Fjendernes tætte Skarer vege bestandig længere og længere tilbage, indtil de tilsidst, uden at bekymre sig om Sarviks Trusler, tabte sig i det fjærne og søgte Frelse i Flugten.

Sarvik, de dødes grumme Hersker, flygtede ræd til sin Borg bag de høje Mure. Men jeg stormede ustandselig fremad og splintrede

Borgporten, saa at jeg kunde se ind i den høje Hal. Bænkene stode tomme, alle vare flygtede, kun en Kvindes blege Skygge sad og tvandt Guldtraad. Jeg nærmede mig Skikkelsen og saa' nøje paa den: da kjendte jeg min Moders Aasyn. Min Vrede svandt, og jeg brast i Graad. Jeg bredte mine Arme ud imod hende, men Skyggen vэг tilbage i Tavs-hed. Mit Hjærte sammensnøredes af Sorg ved dette Syn; thi nu var det mig klart, at hun ikke var fortryllet, men død.

Skikkelsen pegede paa en Skaal, som stod ved Siden af Rokken, og betydede mig, at jeg skulde drikke. Det gjorde jeg, og derpaa voxede mine Kræfter, jeg fөлte mig gjennemströmmet af Kæmpemod, og da Lindas Skygge pegede paa en Dör, kastede jeg mig med Kraft derimod og sprængte den.

Inden for stod Sarviks Moder. Hun modtog mig som sin Gjæst med glatte og svingefulde Ord og fortalte, at hendes Sön ikke var hjemme. Men jeg fik Öje paa en skjult Löndör og vilde netop lige til at kaste mig imod den for at bryde den op, da den sprang op af sig

selv og tredive af Sarviks Kæmper fore frem imod mig.

De hylede ligesom Ulve og anfaldt mig alle paa én Gang, ligesom Hundene kaste sig over en omringet Björn. Der opstod nu en frygtelig Kamp, som fik Hallen til at ryste, medens enhver Lyd overdøvedes af vilde Skrig. Men det varede ikke længe, før jeg havde fældet dem alle tilhobe. Da blev der stille.

Nu traadte den hornede Sarvik selv frem. Han var meget vred, og saare frygtelig at skue. Han sagde:

— Tvende Gange kom du som en Røver til min Borg og brød Freden uden Grund. Du tog Ønskehatten og Tryllevaanden, du slæbte mit kostelige Sværd med dig og røvede mit røde Guld, du bortførte de Møer, som Ukko havde skjænket mig, og du tog min Bjælde. Du har tilføjet mig stor uforskyldt Forsmædelse.

Jeg svarede:

— Forvist véd du, at det Troldpak, som du ved dine Tryllekunster gav overmenneskelige Kræfter, var mig en Vederstyggelighed.

Derfor priser jeg mig lykkelig over, at jeg har tilstoppet den Kilde, hvorfra al min Lidelse er udstrømmet.

Sarvik svarede:

— Endnu én Kamp har du tilbage, og den vil blive dig den haardeste af alle. Du har ikke tænkt paa, hvorledes du skulde komme tilbage igjen, da du vandrede ad den mørke Vej til de dødes Rige; se nu til, hvorledes du slipper herfra.

Jeg svarede:

— Tungt skal det falde dig selv at komme bort herfra, jeg skal lægge dig i Lænker i din egen Borg, men selv vil jeg drage uhindret herfra nu, ligesom den første Gang, da jeg gjæstede dig.

Derpaa greb vi fat om Livet paa hinanden, og en mere forbitret Kamp end den, der nu paafulgte, har man aldrig sét. Vi trykkede os tæt sammen til hinanden, som om vore Arme havde været af Jærn, og Blodet sprang ud af vore Neglerødder. Vi stampede med Fødderne mod den haarde Klippegrund, saa at Jorden skjælv og Sarviks Bolig rystede.

Længe varede denne voldsomme Brydning, og jeg følte, at mine Kræfter begyndte at svigte mig. Da svævede med ét min Moders Skygge foran mig. I sin Haand holdt hun en tyk Stok, som hun svingede i en Kreds over sit Hoved og derpaa kastede haardt mod Gulvet. Jeg forstod dette Tegn, løftede Sarvik højt i Vejret, svingede ham rundt og slog ham derpaa til Jorden med al min Kraft, saa han ikke formaaede at røre sig. Derpaa tog jeg en Jærnlænke, slyngede den om hans Hals, hans Hænder og Fødder og fastgjorde Lænkens anden Ende dybt i Jordens Skjød. Derpaa greb jeg en vældig Klippeblok og lagde den oven paa Jærnlænken for at holde igjen. Da hylede Sarvik og tilbød at give Bøder: alt det Guld, der laa skjult i Dybet. Men jeg sagde, at det skulde jeg nok tage alligevel. Da hylede han atter og raabte:

— Husk paa, du stærke, at Lykkens Æg kun har en tynd Skal, der let kan briste. Ingen skal rose Dagen, för han har sét Aftenen.

Men jeg lod ham raabe og samlede mig

store Skatte af purt Guld, hvormed jeg ilede tilbage bort fra Dybets Bolig for atter at skue det kjære Dagslys.

Saaledes fortalte Kalevi Poëg. Han meldte endnu om mange andre Frasagn, som intet Menneske för har spurgt, og Mændene lyttede til hans Tale, og Farten gik saa let, at de ikke lagde Mærke til Vejen, för de sejlede ind i Bugten ved Lyndanæs.

XIII.

Kampen ved Assamalla og Pøhanda. — Sulevi Poëgs og Alevi Poëgs Død.

Da Mændene vare vendte tilbage fra deres Færd, herskede der stor Glæde i Lyndanæs, og Folket flokkedes om Kongsgaarden. Der holdtes et stort Gjæstebud, som varede i syv Dage. Drikkehornene gik flittigt om blandt Gjæsterne fra Haand til Haand, og der blev drukket megen Mjød. Alle vilde høre Tidender om hvad Lennoksfarerne havde oplevet. De fortalte da til deres Venner om Færden hele syv Nætter i Rad, medens Baalene blussede i Hallen, og Skjaldene grebe deres Harper og sang om gamle og nye Frasagn. Men den ypperste af Skjaldene var Sulevi Poëg, han

kvad om, hvad alle skjønne Møer helst ville høre. Aldrig havde Mændene siddet gladere sammen, og de frydede sig ved Tanken om, at de nu skulde sidde hjemme i Fred hos deres Hustruer.

Da kom Sendebud pludselig ind i Hallen; de fore saa hastigt af Sted, at Bjælkerne i Borgens Vindebroer drønedes under deres Fjed. De kom for at melde Kongen, at Fjender i Jærnrustninger med funklende Spær og skarpe Øxer havde gjort Landgang og fore frem med Hærskjold i Landet. *) Da rejste Kongen sig paa Stand fra Gildet og bød sine Mænd op til Kamp. Ligeledes lod han ilsomt skikke Bud over hele Landet for at opbyde hver Mand, som kunde føre Vaaben, til at møde i Taras hellige Egelund. Der skulde hele Hær-

*) Her er næppe Tale om de danskes Angreb under Kong Valdemar Sejer, men snarere om de tyske Sværdriddere, som i det ellefte Aarhundrede fra Havet gjorde Indfald i Estland og efterhaanden underkastede sig Landet. At Minderne om disse Kampe i Folkesagnet ere sammensmeltede med det langt ældre Sagn om Kong Kalevi Poëg er en Anakronisme, som der ofte findes Sidestykker til i gamle Folkesagn.

en samles for at forsvare Fædrelandet mod det fjendtlige Indfald.

Til sine Frænder, Skjalden Sulevi Poëg og den tapre Alevi Poëg, sagde han:

-- I Krigstid er Guldet ikke sikkert hverken i det veltillukkede Jærnskrin eller den faste Borg, derfor ville vi skjule vore Skatte i Jordens Skjød, til Freden atter er vunden.

De samlede derfor alle tre de store Skatte af Guld og Sølv, som Kongen ejede, nedgrove dem dybt i Jorden og lagde svære Sten derover. Dér ligger Skatten endnu, thi ingen af de tre kom nogen Sinde mere tilbage til dette Sted. Kalevi Poëg bandt Skatten ved stærke Trylleord, saa at den kun kunde løftes, naar et Barn af en kydske Moder ved St. Handagsblus ofrede en sort Hane med dobbelt Kam, en sort Kat og en Muldvarp. „Da først skal du lyse, du Kalevs Skat, fra Mørkets Dyb,“ sagde han.

Da Skatten var gjemt, væbnede Mændene sig til Hærfærden med Sværd og Skjold, Kongen besteg sin Stridshingst og blæste i Krigs-

luren, saa det lød over hele Virland, Jærven og Harrien, helt hen til Pernau og Allentaken, ja lige til Øen Øsel, Tranernes Ø, og Bjærgene skjalv og Skoven rystede. Derpaa drog Folket frem fra alle Kanter, og femte Dagen derefter vare alle samlede ved Taras Egelund. Derpaa sloge de Lejr og holdt Raad den første og den anden Dag, men paa den tredje droge de frem imod Øst og stødte sammen med de jærnklædte Mænd.

Kongen slyngede sit Spyd imod Fjenden, saa Lindetræs-Skafte gik gennem Luften, derpaa drog han sit Sværd og sporede sin Hest frem ad. Saa begyndte Folkeslaget. Kampen var lang og haardnakket, bestandig vildere rasede Slagets Tummel, Mændene faldt i Skarevis, Blodet rislede hen over Engen, og de døde laa saa tæt som Græs ved Assamalla. Da fór Kalevs Søn med stor Grumhed ind iblandt Fjendernes tætteste Flok. Han hug med Sværdet i baade Hænder og mejede Fjenden ned for Fode. Hans Hest søndertrampede alt, hvad der kom under dens Fødder, og Fjenderne toge Flugten. Næppe vilde nogen

af dem være kommen levende fra det blodige Stævne, hvis ikke Kongens Hest havde snublet og slaaet sig ihjel i Faldet. Da Kongen faldt til Jorden, endte Kampen.

Kongen rejste sig hurtigt op og skuede ud over Valpladsen. Han følte en brændende Tørst og ilede hen til en nærliggende Sø for at drikke. Men han drak saa vældigt, at Vandet i Søen sank dybt ned, og denne næsten blev tömt. Derpaa jordedes de faldne paa Søens Bund, for at Vandet, naar det atter steg, kunde skylle hen over deres Grave, og de dødes Sang kunde gjenlyde fra Søens Dyb.

Efter at Hæren træt af Kampen havde holdt en Dags Hvile, brød den atter op for at forfølge Fjenden. Kongen havde bestøget en ny Stridshingst og red i Spidsen for Folket. Da Valpladsen ved Assamalla var bleven forladt, og Dødens Stilhed hvilede over det Sted, hvor før Kampen havde raset, brøde Ulvene frem fra Skovene og samlede sig i tætte Skarer ved Assamalla for at stille deres Hunger paa Fjendens Lig.

Vøhanda hedder et Sted, dér havde jærn.

klædte Mænd samlet sig, og her begyndte Kampen paa ny med lige saa stor Heftighed som sidst. De jærnpansende Fjender strede med stor Tapperhed med deres Sværd og Stridsøxer. Forrest i Estlændernes Flok stævnede Kongen paa sin vældige Stridshingst, og om ham flokkedes Fjenderne i tætte Skarer for at fælde ham. Da havde han det Uheld, at hans Hest fik Banesaar, og da den styrtede, forfærdedes Estlænderne og toge Flugten. Men Kongen var uskadt, han rejste sig hurtigt op, opmuntrede atter de forsagte og styrtede sig til Fods ind imod de fremtrængende Fjender. Ved hans Side kæmpede hans tapre Frænder Sulevi Poëg, Olevi Poëg og Alevi Poëg. Deres Hjelme skinnede som Solen blandt Fjendernes Flok, og Estlænderne vendte hurtigt om og stævnede efter disse vældige Førere. De mejede Fjenderne ned som Græs, og Valpladsen trindt om farvedes rød af deres Blod. Da blev Sulevi Poëg truffen af et Øxehug og faldt om. Runekyndige Mænd samledes om ham for at standse Blodstrømmen, der flød ud af Saaret. Men Hugget blev hans Bane,

og han opgav Aanden kort efter. Rundt om ham laa en Hob af slagne Fjender. Da drog Natten frem fra Øst og gjorde Ende paa Slaget.

Dødtrætte af Kampen og plagede af Tørst søgte Kongen og hans to andre Frænder til et rindende Vand, som strömmede gennem Sletten. Søen var omkredset af stejle Skrænter, og de lagde sig alle tre ned for at slukke deres Tørst. Da tabte Alevi Poëg Fodfæstet og gled ud i Vandet. Han gik strax til Bunds, og da de andre fik ham trukken op, var han død. Da begrove de Liget og kastede en Høj over det. Men hans Hjelm og tveæggede Sværd forbleve i Søen, og derfra lyse de endnu den Dag i Dag, saa ofte det er klart Solskin.

XIV.

Kalevi Poegs Eneboerliv og Død.

Sørgende sad Kongen ved Søens Bred og gav sin Smerte Luft i høje Klager. Søens Bølger sloge klagende mod Strandbredden, Blæsten fór sukkende hen over Vandfladen og svøbte sig i Taagens mørke, fugtige Klædebon, og Regnen faldt i tætte Taarer fra Skyerne.

— Glædens Blomster ere visnede for mig, før min Sommer er begyndt; jeg er som en Birk, der er hentörret i Vaaren, mit Folk er slaget, mine Frænder ere faldne, mine Brødre ere borte, og min kjære Moder har fæstet Bo i de dødes Rige. For mig ere Glædens Dage forbi, og min Lykkes Aften er kommen. Derfor vil jeg drage bort og sørge i Ensomhed.

men du, Olevs kloge Søn, skal herske i mit Sted og sidde lykkelig paa Höjsædet i Virland.

Med disse Ord rejste Helten sig og styrede sine Skridt langt bort til den ensomme Skov. Dér byggede han sig en Hytte og levede af Fisk og Krebs. Lang Tid boede han her i Fred, da fik han en Dag Öje paa tre jærnk-lædte Mænd. De nærmede sig ham og søgte at indsmigre sig hos ham med glatte Ord. De bade ham om at gaa med dem og lægge sin Styrke til deres større Klogskab og Erfaring, saa vilde de kunne blive uovervindelige. Men han vendte dem Ryggen og saa' ned i Vandet. Da blev han her vár som i et Spejl, hvorledes de gjorde sig rede til at angribe ham bag fra og slaa ham ihjel. Men han vendte sig hurtigt om, greb den ene og slyngede ham imod Jorden, saa han sank i til Brystet; den anden slog han i Jorden til Halsen, og den tredje slyngede han med saadan Kraft imod Jorden, at han blev helt borte, saa at der kun blev et Hul synligt i Jorden dér, hvor han var sunken ned. Kort efter kom endnu en fjerde, der ligeledes søgte

at indsmigre sig med glatte Ord og vilde overtale Kalevi Poëg til at følge med ham. Men denne sagde, at han først maatte have noget at styrke sig paa; medens han spiste, kunde den jærnkledte Mand da tage hans Medestang op af Floden og se, om der skulde være fanget nogle Krebs. Men han formaaede ikke at løfte den vældige Fyrrestamme. Da kom Kalevs Søn til og drog Stangen i Vejret med den ene Haand. Da undrede den fremmede sig saare, og hans Forbavselse steg, da han saa', at Maddingen, som sad paa Krogen, var en død Hest. Kalevi Poëg tog da Afsked med den fremmede med de Ord:

— Sig til de jærnkledte Mænd, at en Styrke som den, du her har sét, taaler intet Slaveaag.

Engang vandrede Kalevs Søn ad ensomme Stier, som hans Fod aldrig før havde betraadt. Da kom han ogsaa til Kæpabækken og netop til det Sted, hvor det Sværd, Finnesmeden havde smedet ham, laa paa Bunden. Han gjenkjendte ikke Stedet, og da han vilde vade

gjennem Vandet, tænkte Sværdet paa, hvad Finnemanden havde sagt:

Blanke Staal af
 Blod blev skjændet;
 Selv du skal hævne
 Blodig Haan, naar
 Frække Drabsmand
 Mindst det venter.

Dog vilde Sværdet ikke dræbe sin fordums Herre; men da tænkte det paa, hvad Kalevi Poëg selv havde tilraabt det ved Afskeden, da han kvad:

Dog hvis En mig lig du skuer,
 Stig af Bækken, bliv hans Ven,
 Men om den, dig för har baaret,
 Vover frækt til dig sig hen,
 Da din Klinge
 Skal du svinge.
 Sønderskære grumt hans Ben.

Ved disse Ord havde Kalevi Poëg ment Trollden, som havde stjaalet Sværdet, men Sværdet forvirredes ved Vaabensmedens Trylleord og skar begge Fødderne over paa Kongen i det Öjeblik, han vadede ud i Vandet.

Kalevi Poëg faldt tilbage paa Strand-

bredden og udstødte høje Klageskrig. Bækken blev rød af Blodet, som strömmede ud af Saaret, og Veraabene stege op til den høje Himmelborg. Dog, Klagen forstummede snart, Ansigtet blev blegt og Kroppen stiv. Saaledes havde Kalevi Poëg fundet sin Bane. Men hans Sjæl svang sig op til Skyerne som en Fugl til evigt Gildes-Lag i Taras Sal.

Da raadsloge de hellige Guder om, hvad Hverv de skulde give den vældige Mand i Himlen. De grundede længe og holdt Samraad i flere Dage, indtil de omsider enedes om, at han skulde være Vogter ved Indgangen til de dødes Rige og vaage over, at Sarvik aldrig mere slap løs af sine Baand.

Guderne bøde da, at Sjælen atter skulde samles med sit Legeme, og saaledes vaagnede Helten igjen til nyt Liv. Da han manglede Fødder, satte Guderne ham paa en hvid Stridshest og sendte ham ad lønlige Veje til Skyggerigets Grænser.

Da han kom til den store Klippeport, som fører ind til de dødes Rige, hørte han en Stemme raabe:

— Slaa mod Klippen med din knyttede Haand!

Det gjorde han, men ved Manas Kraft blev Haanden siddende fast i Revnen. Dér holder han Vagt over den bundne Sarvik, selv bunden til Klippen. Men naar han af og til vil frigjøre sin Haand, da ryster Jorden af Jordskjælv, og Havet kommer i voldsom Bevægelse.

Men en Gang i Fremtiden skal Kalevi Poæg atter vorde fri; da skal han vende tilbage til sit Folk og bringe en ny og bedre Tid med sig til Estland.

C. A. Topp's Forlag:

ROSEN,
dens Behandling, Cultur og Pleie
af Dr. A. Oehlkers.

Med et Forord af H. Jäger.

Priis 1 Kr. 25 Ø.

Af Pressens rosende Udtalelser over denne Bog
anføres følgende af „*Illustr. Tidende*“:

„En virkelig praktisk lille Bog for Rosen-
elskere. Fremstillingen tager Hensyn til, at ikke
alle Mennesker have Drivhuse og de mangfoldige
Apparater, som forudsættes ved det rationelle Have-
brug. Den giver i en let fattelig og fordringsløs
Form fortrinlige Anvisninger og Oplysninger om de
forskjellige Arter af Roser og deres Pleie. Maaske
vil Bogen være særlig velkommen ved dens Med-
delelser om „Rosens Fjender og Sygdomme“, overfor
hvilke man i Reglen staaer temmelig hjælpeløs.

C. A. Topp's Forlag:

FRA DYRENES VERDEN.

Smaafortællinger fra alle Lande.

Samlede for Dyrevenner

af

***P. Rasmussen,**
Cand. juris.

Priis 75 Ø.

Indhold: I. *Prosperino*. En Amerikanerindes Rejseerindring fra Rom. — II. *En Industriskole*. Efter „Animal world“. — III. *Den engelske Naturforsker Charles Waterton*. Efter R. Hobsons Levnetsbeskrivelse. — IV. *Elefanten i Indien*. Efter Forbes orientalske Skitser. — V. *Barmhjærtighed hos en Kat*. Efter „Animal world“. — VI. *Diana*. En Erindring fra Kjøbenhavn.

FERD. FJELDSØES BOGTRYKKERI.

www.books2ebooks.eu